EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 29.7.2019.
COM(2019) 356 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

par to, kā 2018. gadā piemērota Regula (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem

Saturs

IEVADS 2

I. Paplašinātās pārredzamības programma 2

II. Piekļuve dokumentiem 7

1. Reģistri un tīmekļa vietnes 8

2. Sadarbība ar citām iestādēm, uz kurām attiecas Regula (EK) Nr. 1049/2001 9

3. Piekļuves pieteikumu analīze 9

3.1. Pieteikumu skaits (sk. pielikuma 3. un 4. tabulu) 9

3.2. Pieteikumu sadalījums Eiropas Komisijas ģenerāldirektorātiem/dienestiem (sk. pielikuma 5. tabulu) 10

3.3. Pieteikumu iesniedzēju sociālais un profesionālais profils (pielikuma 6. tabula) 12

3.4. Pieteikumu iesniedzēju ģeogrāfiskā izcelsme (pielikuma 7. tabula) 14

4. Izņēmumu piemērošana piekļuves tiesībām 15

4.1. Sniegtās piekļuves veidi (pielikuma 8. un 9. tabula) 15

4.2. Piekļuves tiesībām piemērotie izņēmumi (pielikuma 10. tabula) 16

4.2.1. Sākotnējo pieteikumu posms 16

4.2.2. Atkārtoto pieteikumu posms 18

5. Sūdzības Eiropas Ombudam 19

6. Izskatīšana tiesā 19

6.1. Eiropas Savienības Tiesa 19

6.2. Vispārējā tiesa 20

6.2.1. Dažu procesuālo noteikumu precizējumi 20

6.2.2. Dažu materiālo tiesību normu precizējumi 24

6.2.3. Paskaidrojumi attiecībā uz regulas mijiedarbību ar citiem tiesību aktiem 30

6.3. Jaunas neizskatītas lietas tiesās 32

SECINĀJUMI 33

IEVADS

2018. gadā Eiropas Komisija spēra svarīgus soļus, lai proaktīvi pildītu savu stingro apņemšanos nodrošināt lielāku pārredzamību un atbildību nolūkā stiprināt ES pilsoņu uzticēšanos ES iestāžu procesiem.

Viens no šā darba stūrakmeņiem ir Eiropas Komisijas centieni veicināt, lai pilsoņi faktiski izmantotu savas tiesības piekļūt ES iestāžu rīcībā esošajiem dokumentiem[1].

Šīs tiesības ir nostiprinātas ES Pamattiesību hartas 42. pantā, Līguma par Eiropas Savienības darbību 15. panta 3. punktā un Regulā (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem[2].

Minētās regulas 17. panta 1. punkts paredz, ka ikviena iestāde reizi gadā publicē ziņojumu par regulas īstenošanu iepriekšējā gadā.

Pirmkārt, šis ziņojums par 2018. gadu kopsavilkuma veidā apraksta Eiropas Komisijas plašākās iniciatīvas pārredzamības jomā (sk. I). Otrkārt, ziņojumā ir identificētas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1049/2001 iesniegto dokumentu piekļuves pieprasījumu, kā arī uz tiem sniegto attiecīgo iestāžu atbilžu galvenās tendences un iezīmes. Tāpat šajā ziņojumā ir aplūkoti Eiropas tiesu nolēmumi un Eiropas Ombuda konstatējumi attiecībā uz to, kā Eiropas Komisija īsteno regulu (sk. II).

I. Paplašinātās pārredzamības programma

Stingri un nelokāmi apņēmusies tuvināt pilsoņus lēmumu pieņemšanas procesam, Eiropas Komisija pastāvīgi vērtē jaunus paņēmienus un pasākumus pārredzamības uzlabošanai.

2018. gadā Eiropas Komisija īstenoja mērķtiecīgus centienus vēl vairāk uzlabot visas savas pamatdarbības pārredzamību — no tiesību aktu pieņemšanas un politikas īstenošanas līdz sakariem ar ieinteresētajām personām un lobistiem. Turpmāk ir doti daži piemēri, kas ilustrē šos visaptverošos centienus.

Labāks regulējums

Atbilstīgi mērķim uzlabot ES iestāžu darba pārredzamības līmeni un ilgstošajiem centieniem tuvināt ES lēmumu pieņemšanu tās iedzīvotājiem Eiropas Komisija 2018. gadā ir aktīvi veicinājusi 2017. gada 12. decembrī ieviestā[3] *Deleģēto aktu starpiestāžu reģistra* izaugsmi.

Iestāde ir arī paudusi atbalstu pašreizējiem centieniem padarīt likumdošanas procedūru pārredzamāku un pieejamāku, tostarp veicot uzlabojumus *EUR-Lex*, kā arī pasākumus saskaņā ar Iestāžu nolīgumu par labāku likumdošanas procesu (piemēram, veidojot kopīgu tiesību aktu datubāzi). Eiropas Komisijas portāls *Izsakiet viedokli* nodrošina iedzīvotājiem un ieinteresētajām personām vienotu tīmekļa kontaktpunktu, kurā uzzināt par iestādes politikas veidošanas darbu un atstāt komentārus, viedokļus un citu informāciju.

Visbeidzot, Eiropas Komisija visā 2018. gada laikā veica labāka regulējuma politikas *izvērtēšanu*. Šā izvērtējuma secinājumi 2019. gada aprīlī tika publicēti paziņojumā, identificējot jomas, kuras nepieciešams uzlabot[4].

[1] Tiesības piekļūt dokumentiem ir ES pilsoņiem un personām, kuras pastāvīgi dzīvo vai kuru juridiskā adrese ir kādā dalībvalstī. Papildus tam šīs tiesības var izmantot arī trešo valstu pilsoņi un juridiskas personas, kuri pastāvīgi nedzīvo vai kuru juridiskā adrese nav kādā dalībvalstī.

[2] *Oficiālais Vēstnesis* L 145, 2001. gada 31. maijs, 43. lpp. (turpmāk "Regula (EK) Nr. 1049/2001").

[3] Saskaņā ar Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas 2016. gada 15. marta vienošanos par Iestāžu nolīgumu par labāku likumdošanas procesu.

Jaunā datu aizsardzības regula ES iestādēm un struktūrām

Pārredzamība 2018. gadā saskaņā ar jaunajiem ES iestāžu un struktūru datu aizsardzības noteikumiem vēl vairāk ieguva pamatprincipa statusu.

Regulas (ES) 2018/1725[5] pieņemšana ir vēl viens svarīgs solis uz priekšu visaptveroša ES pārredzamības regulējuma izstrādē.

Regulā (ES) 2018/1725, kas stājās spēkā 2018. gada 11. decembrī, ir iekļauta vesela pārredzamībai veltīta iedaļa. Saskaņā ar šo regulējumu pārredzamība prasa, lai ES iestādes un struktūras apstrādātu personas datus pārredzami, sniedzot attiecīgajām fiziskajām personām ar personas datu apstrādi saistītu informāciju un nodrošinot saziņu kodolīgā, pārredzamā, saprotamā un viegli pieejamā veidā.

Jaunā regula ievērojami nostiprina fizisku personu kā datu subjektu tiesības. Saskaņā ar tās noteikumiem ES iestādēm un struktūrām ne tikai ir jānodrošina atbilstība pārredzamības principam, bet tās ir arī atbildīgas par to, kā pierādīt šo atbilstību.

Jaunais Eiropas Komisijas locekļu rīcības kodekss

Eiropas Komisija 2018. gadā formāli pieņēma jaunu tās locekļu rīcības kodeksu[6]. Jaunais kodekss stājās spēkā 2018. gada 1. februārī. Tas aizstāj iepriekšējo 2011. gada 20. aprīļa Komisijas locekļu rīcības kodeksu.

[4] Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Labāks regulējums — padarītā novērtējums un apņemšanās saglabāšana", COM(2019) 178, pieejams šādā vietnē: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/better-regulation-taking-stock_en_0.pdf

[5] Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 23. oktobra Regula par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (*Oficiālais Vēstnesis* L 295, 2018. gada 21. novembris, 39. lpp. (turpmāk "Regula (ES) 2018/1725").

[6] Komisijas 2018. gada 31. janvāra Lēmums par Eiropas Komisijas locekļu rīcības kodeksu, C(2018) 700 final, *Oficiālais Vēstnesis* C 65, 2018. gada 21. februāris, 7. lpp. (turpmāk "Eiropas Komisijas locekļu rīcības kodekss").

Kodeksā ir ietverti pasākumi, kuri ir paredzēti Komisijas locekļu darba pārredzamības palielināšanai noteiktās jomās. Kodekss paredz *īpašus noteikumus par Komisijas locekļu sanāksmēm ar trešām personām*. Attiecīgi[7] Komisijas locekļi un to biroja darbinieki tiekas tikai ar tām organizācijām vai pašnodarbinātajām personām, kuras ir reģistrētas Pārredzamības reģistrā[8]. Turklāt ir jāpublisko informācija par šādu sanāksmju norisi[9].

Ar jauno kodeksu tiek ieviests arī jauns noteikumus, saskaņā ar kuru Eiropas Komisija reizi divos mēnešos publicē *katra Komisijas locekļa ceļa izdevumu pārskatu*[10]. Pirmie pārskati tika publicēti 2018. gada februāra beigās, un kopš tā laika katra Komisijas locekļa ceļa izdevumi ir tikuši proaktīvi publicēti ik pēc diviem mēnešiem.

Turklāt, ievērojot jaunā Rīcības kodeksa prasības, visu Komisijas locekļu *jaunās interešu deklarācijas* tagad tiek vienlaikus publicētas parakstītā *PDF* formā katra Komisijas locekļa attiecīgajā tīmekļa vietnē un mašīnlasāmā formā tīmekļa vietnē *Europa*[11].

Visbeidzot, Eiropas Komisija pārredzamības un pārskatatbildības vārdā apņēmās publicēt *gada ziņojumus* par jaunā rīcības kodeksa piemērošanu.

Vispārīgākā skatījumā pārredzamība attiecībā uz Komisijas locekļu un bijušo Komisijas locekļu ētiku ir nodrošināta ar *īpašu* Europa *tīmekļa vietni*[12].

Pārredzamības reģistrs

Pārredzamības reģistrs ir ticis vienmērīgi paplašināts — 2018. gada decembrī tajā bija vairāk nekā 11 900 ierakstu: tas ir par 5000 vairāk nekā brīdī, kad amatā stājās priekšsēdētājs Ž. K. Junkers, un gada laikā ir reģistrējušās 2762 jaunas vienības[13]. Visas reģistrētās personas kopš Ž. K. Junkera Komisijas pilnvaru sākuma ir ar parakstu piekritušas vienotam Rīcības kodeksam.

2018. gadā tika pastiprināti centieni uzlabot Pārredzamības reģistrā iekļauto datu kopējo kvalitāti, un tas ir devis taustāmus rezultātus. Tika pievienota jauna iespēja, kas automātiski piedāvā sarakstu ar sanāksmēm, kas reģistrētajām vienībām kopš 2014. gada decembra ir bijušas ar Komisijas locekļiem, to biroja darbiniekiem vai ģenerāldirektoriem. Ar mērķi uzlabot informētību par Pārredzamības reģistru un veicināt tā izmantošanu tika rīkoti vairāki iekšējie mācību un ārējie informēšanas pasākumi.

[7] Eiropas Komisijas locekļu rīcības kodeksa 7. panta 1. punkts.
[8] Izveidots saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Komisijas 2014. gada 16. aprīļa iestāžu nolīgumu šajā jautājumā.
[9] Eiropas Komisijas locekļu rīcības kodeksa 7. panta 2. punkts. (Publiskošanai jānotiek saskaņā ar Komisijas 2014. gada 25. novembra Lēmumu par informācijas publicēšanu attiecībā uz Komisijas locekļu tikšanos ar organizācijām vai pašnodarbinātām personām).
[10] Eiropas Komisijas locekļu rīcības kodeksa 6. panta 2. punkts.
[11] https://ec.europa.eu/info/files/machine-readable-versions-all-declarations-interests_en.
[12] https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/service-standards-and-principles/codes-conduct/ethics-and-integrity-eu-commissioners_lv
[13] http://ec.europa.eu/transparencyregister/public/openFile.do?fileName=ar_2018_lv.pdf

Turpinājās triju iestāžu apspriedes par Eiropas Komisijas priekšlikumu iestāžu nolīgumam, ar ko Pārredzamības reģistru noteiktu kā obligātu.

Tomēr netika panākta vienošanās par to, lai lēmumu pieņēmēju un interešu pārstāvju sanāksmju priekšnoteikums būtu to reģistrēšanās Pārredzamības reģistrā — šo jautājumu Komisija uzskata par ļoti svarīgu. Tādēļ iestāde ir aicinājusi Eiropas Parlamentu un Padomi vērtēt iespējas, kas ļautu piemērot noteikumu "bez reģistrācijas nav sanāksmes".

***ES pārredzamība attiecībā uz* Brexit**

Eiropas Komisija 2018. gadā turpināja pildīt savu apņemšanos nodrošināt iespējami lielu atklātību attiecībā uz bezprecedenta sarunām par Apvienotās Karalistes izstāšanos no ES[14].

Eiropas Komisijas sasniegtais, vēl nepieredzētais pārredzamības līmenis bija tik augsts, ka to, izbeidzot divus gadus ilgo stratēģisko iniciatīvu sarunām par Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības, uzslavēja Eiropas Ombuds. Eiropas Ombuds secināja, ka augstais pārredzamības līmenis ne tikai bija laba administratīvā prakse, bet arī palielināja ES sarunu vedēju leģitimitāti un palīdzēja saglabāt Eiropas Savienības vienotību[15].

Kopumā no 2017. līdz 2018. gadam Eiropas Komisija savā tīmekļa vietnē proaktīvi publicēja *vairāk nekā 100 sarunu dokumentu*, lai nodrošinātu sabiedrības uzraudzību un ieinteresēto personu viedokļu iekļautību. Šajos dokumentos tika sekots līdzi sarunu progresam, un tie ļāva sabiedrībai iepazīties ar šo dokumentu mainīgajām redakcijām.

Atskatoties uz padarīto darbu, kāds līdz šim nekad nebija veikts, Eiropas Komisijas galvenais sarunu vedējs M. Barnjē atzina, ka šāda pārredzamība bija pienākums "pret iedzīvotājiem, uzņēmumiem, reģioniem un ikvienu, ko skar Apvienotās Karalistes lēmums izstāties no ES." Tai bija "svarīga loma 27 dalībvalstu un Parlamenta skaidras, stingras un vienotas nostājas veidošanā."

Papildu pārredzamība: izmēģinājuma projekti un iniciatīvas

Eiropas Komisija 2018. gadā pievērsās pārredzamības uzlabošanai paredzētiem, inovatīviem papildu izmēģinājuma projektiem. Piemēram, 2018. gada aprīlī Eiropas Komisijas *Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorāts* sāka izmēģinājuma projektu ar mērķi palielināt savas darbības pārredzamību. Minētā projekta ietvaros pēc pieprasījumiem, kas iesniegti saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1049/2001, (pilnībā vai daļēji) publiskotie elektroniskie dokumenti attiecībā uz pesticīdiem un biocīdiem tiek publicēti tiešsaistē. Tādēļ šie dokumenti vairs netiek fiziski nosūtīti atsevišķiem pieteikuma iesniedzējiem, kuri tos pieprasījuši; pieprasītājs tā vietā saņem hipersaiti uz tīmekļa lapu.

Īpaši saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1049/2001 publiskoto dokumentu publicēšanai paredzētā tīmekļa lapa ir pieejama ikvienam[16], tādējādi publicētie dokumenti nekavējoties ir pieejami plašākai sabiedrībai, kā arī pieteikuma iesniedzējam.

Paredzams, ka izmēģinājuma projekts turpināsies arī 2019. gada pirmajā pusgadā.

2018. gadā pārredzamība un sabiedrības iesaiste joprojām bija būtiski *tirdzniecības politikas* elementi demokrātijas, sabiedrības uzticēšanās un pārskatatbildības nodrošināšanai. Saistībā ar Eiropas Komisijas apņemšanos nodrošināt pārredzamību, kas pausta ES jaunajā tirdzniecības

[14] Saskaņā ar Eiropadomes nostādnēm.
[15] Nobeiguma dokuments par stratēģisko iniciatīvu kopā ar Eiropas Komisiju attiecībā uz sarunām par Apvienotās Karalistes izstāšanos no ES: https://www.ombudsman.europa.eu/en/correspondence/en/109825
[16] Sk. https://webgate.ec.europa.eu/dyna/extdoc/

stratēģijā "Tirdzniecība visiem", Eiropas Komisija 2018. gadā īpašā tīmekļa vietnē turpināja publicēt sarunu dokumentus un pēdējās kārtas pārskatus saistībā ar ES noslēgtajiem tirdzniecības nolīgumiem un pašlaik notiekošajām tirdzniecības sarunām ar trešām valstīm[17].

Cits svarīgs pilsoniskās sabiedrības informēšanas elements ir tā dēvētais "ilgtspējas ietekmes novērtējuma" process. Šis tirdzniecībai paredzētais rīks tika izstrādāts tirdzniecības sarunu atbalstam. To vada neatkarīgi ārējie konsultanti, kas analizē iespējamo tirdzniecības nolīgumu varbūtējo ietekmi no ekonomiskā, sociālā, cilvēktiesību un vides viedokļa. Līdzdalības līmenis ilgtspējas ietekmes novērtējumā ir ļoti augsts.

Turklāt 2018. gadā Eiropas Komisija turpināja organizēt iniciatīvas un darbības programmas "*Eiropa pilsoņiem*" ietvaros. Šī 2014.–2020. gadam noteiktā programma ir svarīgs instruments, kas mudina ES pilsoņus būt labāk informētiem, piedalīties diskusijās un ieņemt svarīgāku lomu ES attīstībā.

Turklāt 2018. gada 12. decembrī Eiropas Parlamenta un Padomes politisko atbalstu guva Eiropas Komisijas ierosinājums pārskatīt *Eiropas pilsoņu iniciatīvu*. Eiropas pilsoņu iniciatīva kā Ž. K. Junkera vadītās Komisijas politiska prioritāte ir unikāls un inovatīvs veids, kā pilsoņi, savācot vienu miljonu parakstu, var veidot Eiropu, aicinot Eiropas Komisiju izstrādāt tiesību akta priekšlikumu. Pārveidotā pilsoņu iniciatīva būs lietotājdraudzīgāka, lai veicinātu uzlabotu demokrātisko līdzdalību Eiropas Savienības līmenī.

Visbeidzot, Eiropas Komisija 2018. gadā turpināja proaktīvi un lietotājdraudzīgi publicēt plašu informācijas un dokumentu klāstu. Vienlaikus iestāde nepārtraukti centās pētīt jaunus rīkus, kas ir paredzēti, lai uzlabotu tās kopējās darbības pārredzamību un iesaistītu iedzīvotājus demokrātiskajā procesā. Minētie piemēri ir tikai daži no gadījumiem, kas ilustrē iestādes centienus stiprināt pārredzamību šā jēdziena plašākajā izpratnē.

[17] Sk. http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1395

II. Piekļuve dokumentiem

Līguma par Eiropas Savienības darbību 15. panta 3. punktā un Regulā (EK) Nr. 1049/2001 paredzētās tiesības piekļūt dokumentiem 2018. gadā joprojām bija viens no Eiropas Komisijas pārredzamības programmas stūrakmeņiem.

Sabiedrības tiesības piekļūt iestāžu dokumentiem ir saistītas ar šo iestāžu demokrātisko būtību[18]. Regula (EK) Nr. 1049/2001 atspoguļo ES līguma 1. panta otrajā daļā pausto nodomu būt par jaunu pakāpi, veidojot vēl ciešāku Eiropas tautu savienību, kur lēmumu pieņemšana ir cik iespējams atklāta un cik iespējams tuvināta pilsoņiem[19]. Šis mērķis ir atkārtoti uzsvērts ES līguma 10. pantā.

Šajā sakarā Eiropas Komisija 2018. gadā pēc īpašiem, saskaņā ar regulu iesniegtiem pieprasījumiem nodrošināja piekļuvi daudzveidīgam tās rīcībā esošo dokumentu klāstam. Šī piekļuve papildināja to, ka iestāde pati aktīvi publicē plašu informācijas un dokumentu klāstu tās dažādajos reģistros un tīmekļa lapās.

Šajā ziņojumā ir sniegts pārskats par to, kā Komisija 2018. gadā īstenoja regulu. Tas ir pamatots ar statistikas datiem, kas apkopoti pielikumā[20].

Statistika atspoguļo 2018. gadā saņemto pieteikumu skaitu un uz tiem sniegtās atbildes. Tā arī sniedz precīzākus datus par iepriekšējos gados iegūto statistiku, kam vēlāk ir veikti regulāri kodējuma labojumi[21].

Tāpat kā iepriekšējos gados, statistika neatspoguļo to dokumentu skaitu, kuri tika pieprasīti vai kuriem tika piešķirta (daļēja) piekļuve; šis skaits ir daudz lielāks. Lai gan pieteikumu iesniedzēji var lūgt piekļuvi vienam dokumentam, tie biežāk pieprasa piekļuvi vairākiem dokumentiem vai pat veselām lietām saistībā ar konkrētu jautājumu vai procedūru.

Kopumā statistika liecina, ka pilna vai daļēja piekļuve pieprasītajiem dokumentiem tika nodrošināta vairāk nekā 80 % no 6912 gadījumiem sākotnējo pieteikumu posmā, un gandrīz 41 % no 288 pārskatītajiem gadījumiem atkārtotu pieteikumu posmā tika sniegta plašāka vai pat pilna piekļuve. Šie dati ne tikai apstiprina Eiropas Komisijas atklātību, bet arī to, cik svarīga iestādes kopējās pārredzamības politikas daļa ir tiesības piekļūt dokumentiem.

Resursi

Eiropas Komisijā sākotnējo pieprasījumu par piekļuvi dokumentiem izskata decentralizēti dažādi Komisijas ģenerāldirektorāti un dienesti. Katrs ģenerāldirektorāts un dienests šim mērķim norīko vismaz vienu juridisko ekspertu, kurš darbojas kā koordinators, kas atbildīgs par piekļuvi dokumentiem.

[18] Sk. Regulas (EK) Nr. 1049/2001 preambulas otro apsvērumu.
[19] Sk. Regulas (EK) Nr. 1049/2001 preambulas pirmo apsvērumu.
[20] Ja nav norādīts citādi, šajā ziņojumā uzrādītās statistikas pamatā ir rādītāji, kas izgūti no Eiropas Komisijas IT lietojumprogrammām 2018. gada 31. decembrī un aktualizēti pēc vēlākas kodējuma labošanas. Ziņojuma teksta daļā norādītie procenti ir noapaļoti līdz tuvākajam decimāldaļskaitlim.
[21] Šā iemesla dēļ šajā un iepriekšējos ziņojumos minētie rādītāji var nedaudz atšķirties.

Atkarībā no dienesta lieluma un saņemto pieprasījumu skaita koordinatoram, kas atbildīgs par piekļuvi dokumentiem, parasti palīdz atbalsta personāls un tiek uzticēta atbilžu projektu koordinēšana ar vienībām, kuras atbild par attiecīgajām politikas jomām.

Atkārtotos pieprasījumus izskata Ģenerālsekretariāts, lai nodrošinātu sākotnējo pieteikumu posmā sniegtās atbildes neatkarīgu administratīvo pārskatīšanu.

"Dokumentu pārvaldība un piekļuve dokumentiem" ir īpaša Ģenerālsekretariāta Pārredzamības nodaļas vienība, kas nodarbojas tikai ar to, lai nodrošinātu Regulas (EK) Nr. 1049/2001 piemērošanas detalizēto noteikumu koordinēšanu un vienotu īstenošanu. To veido vairāki lietu izskatītāji un administratīvais atbalsta personāls. Papildus pienākumam veikt sākotnējo atbilžu pārskatīšanu šī vienība nodrošina horizontālas norādes, apmācību un konsultācijas visiem Eiropas Komisijas ģenerāldirektorātiem un dienestiem attiecībā uz regulas piemērošanu. Tā arī pārvalda Eiropas Komisijas mēroga IT sistēmu, kas paredzēta sākotnējo un atkārtoto dokumentu piekļuves pieprasījumu apstrādei.

Pastāvīgi pieaugošais jauno pieteikumu skaits par piekļuvi dokumentiem kopš Regulas (EK) Nr. 1049/2001 stāšanās spēkā un pieprasījums pēc tā, lai sabiedrības piekļuvē dokumentiem būtu lielāka pārredzamība, radīja vajadzību piešķirt pietiekamus cilvēku un IT resursus Eiropas Komisijai, lai nodrošinātu pieprasījumu par piekļuvi dokumentiem efektīvu apstrādi un sniegtu iedzīvotājiem vislabākās iespējas.

1. REĢISTRI UN TĪMEKĻA VIETNES

Komisijas dokumentu reģistrā 2018. gadā tika iekļauti 19 582 jauni dokumenti[22] (skatīt pielikuma 1. tabulu), kuri ietilpst C, COM, JOIN, OJ, PV, SEC vai SWD kategorijā[23].

2018. gadā *Europa* tīmekļa vietnē "Piekļuve dokumentiem"[24] tika reģistrēti 6458 apmeklētāji un 8652 aplūkotas lapas (sk. pielikuma 2. tabulu)[25].

Abas platformas joprojām ir nozīmīgi meklēšanas rīki, kas ļauj iedzīvotājiem ciešāk un aktīvāk piedalīties Eiropas Komisijas lēmumu pieņemšanas procesā un popularizē politiku par piekļuvi dokumentiem.

[22] Līdzīgs skaits reģistrēts 2016. gadā (18 523).

[23] Proti, C: autonomi Komisijas akti; COM: Komisijas tiesību aktu priekšlikumi un citi dokumenti, kas iesniegti citām iestādēm, kopā ar to sagatavošanas dokumentiem; JOIN: Komisijas un Augstās pārstāves kopīgi pieņemti akti; OJ: Komisijas sanāksmju darba kārtības; PV: Komisijas sanāksmju protokoli; SEC: Komisijas dokumenti, kurus nevar klasificēt nevienā citā kategorijā; SWD: Komisijas dienestu darba dokumenti.

[24] Piekļuve dokumentiem: http://ec.europa.eu/transparency/access_documents/index_en.htm.

[25] Šie dati par 2018. gadu ir iegūti, izmantojot jaunu algoritmu, kas nodrošina precīzāku statistiku. Tādēļ tos nevar salīdzināt ar iepriekšējos gados iegūtajiem.

2. SADARBĪBA AR CITĀM IESTĀDĒM, UZ KURĀM ATTIECAS REGULA (EK) NR. 1049/2001

Regulas (EK) Nr. 1049/2001 15. panta 1. punkts paredz, ka iestādes izstrādā labu administratīvo praksi, lai vienkāršotu regulā garantēto tiesību izmantošanu saistībā ar piekļuvi dokumentiem. Ar 15. panta 2. punktu tiek arī organizēta tādas starpiestāžu komitejas izveide, kas izvērtē paraugpraksi, risina iespējamos strīdus un apspriež turpmākās attīstības iespējas dokumentu publiskuma jomā.

Saskaņā ar abiem minētajiem noteikumiem 2018. gadā Eiropas Parlaments, Eiropas Savienības Padome un Eiropas Komisija turpināja rīkot regulāras tehniskās sanāksmes administratīvā līmenī. Šajās sanāksmēs iestādes dalās pieredzē, izstrādā paraugpraksi un nodrošina konsekventu Regulas (EK) Nr. 1049/2001 piemērošanu atbilstīgi Eiropas Savienības Tiesas judikatūrai.

3. PIEKĻUVES PIETEIKUMU ANALĪZE

3.1. Pieteikumu skaits (sk. pielikuma 3. un 4. tabulu)

Kā redzams turpmāk grafikā, 2018. gadā **sākotnējo pieteikumu** skaits sasniedza **6912**. Šis rādītājs atspoguļo ievērojamu pieaugumu par aptuveni 9,5 %, salīdzinot ar 2017. gadu, un par gandrīz 10 % salīdzinājumā ar 2014. gadu[26]. Eiropas Komisija sniedza 7257 sākotnējās atbildes, kas ir par gandrīz 7,5 % vairāk nekā 2017. gadā, kad tika sniegtas 6716 atbildes.

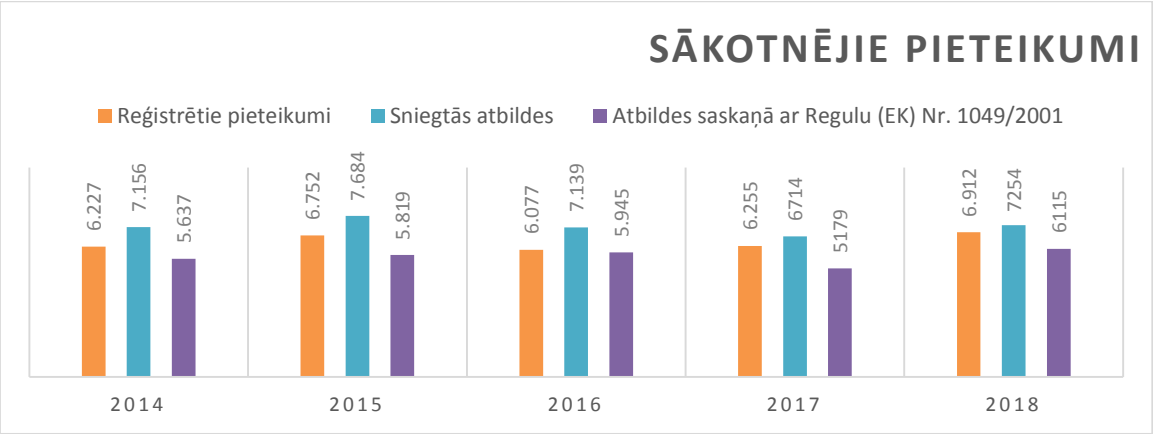
6117 sākotnējās atbildes tika sniegtas, pamatojoties uz Regulu (EK) Nr. 1049/2001 (salīdzinājumā ar 5181 2017. gadā). Šis skaits nozīmē, ka gada laikā pieaugums ir bijis aptuveni 15,3 %.

Jānorāda, ka viens pieprasījums var attiekties uz vairākiem dokumentiem, un uz to var attiecīgi tikt sniegtas vairākas atšķirīgas atbildes. Savukārt dažos gadījumos vairākus pieprasījumus var sagrupēt kopā un sniegt tikai vienu atbildi. No datubāzes izgūto "sniegto atbilžu" skaits aptver visu Eiropas Komisijas turpmāko rīcību, ieskaitot:

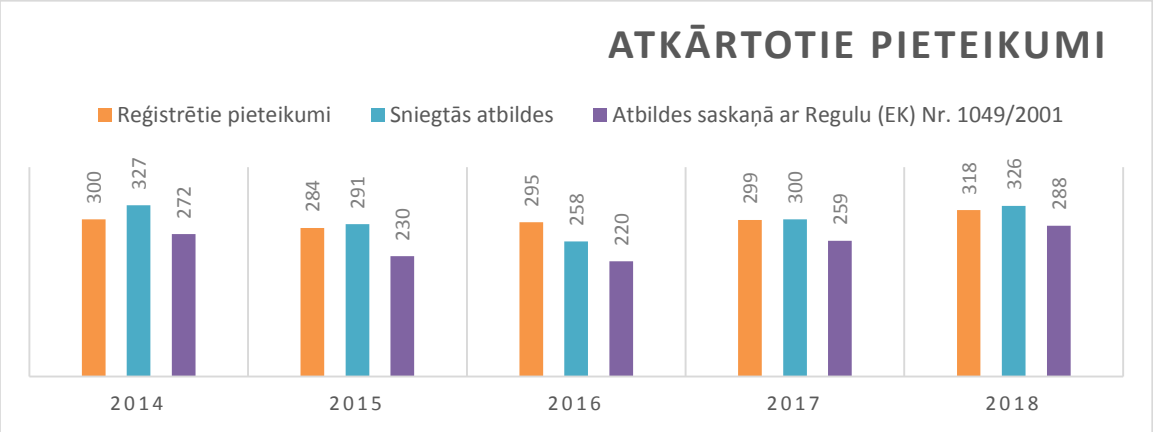
- atbilžu sniegšanu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1049/2001 (ieskaitot gadījumus, kad dokumentu nav), kā arī
- saskaņā ar citu tiesisko regulējumu sniegtās atbildes (pieteikuma satura, pieteikuma iesniedzēja statusa[27] utt. dēļ), vai pat
- lietu izbeigšanu pēc tam, kad pieteikuma iesniedzējs nav sniedzis prasītos skaidrojumus vai izpildījis procesuālos noteikumus.

[26] 2017. gadā sākotnējo pieteikumu skaits bija 6255, savukārt 2014. gadā to bija 6227 (dati iegūti no iepriekšējiem gada ziņojumiem).

[27] Piemēram, atbildes, kas ir sniegtas saskaņā ar lojālas sadarbības principu dalībvalstīm vai citām iestādēm, vai atbildes, kuras sniegtas saskaņā ar labas administratīvās prakses kodeksu utt.

Atkārtoto pieteikumu, kuros Eiropas Komisijai lūdz pārskatīt sākotnējās atbildes gadījumos, kad tikusi pilnīgi vai daļēji atteikta piekļuve, skaits bija **318**, kas ir par gandrīz 4,4 % vairāk nekā 2017. gadā. Šie dati apliecina kopš 2016. gada novēroto stabilo augšupejošo tendenci. Tādu atkārtoto atbilžu skaits, kas sniegtas, pamatojoties uz Regulu (EK) Nr. 1049/2001, ievērojami palielinājās, proti, tas pieauga par aptuveni 10 % — no 259 atbildēm 2017. gadā līdz 288 atbildēm 2018. gadā[28]. Tomēr periodā kopš 2014. gada šādu atbilžu skaits kopumā ir palielinājies par aptuveni 5,6 %, kā redzams turpmāk grafikā.

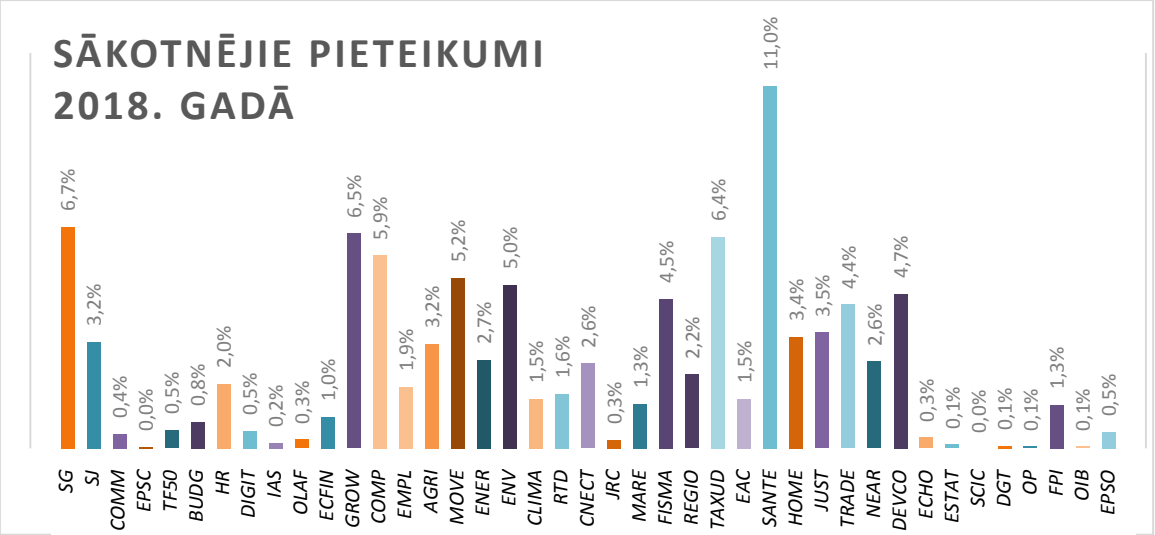
3.2. Pieteikumu sadalījums Eiropas Komisijas ģenerāldirektorātiem/dienestiem (sk. pielikuma 5. tabulu)

2018. gadā vislielāko **sākotnējo pieteikumu** skaitu (11 %) saņēma Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorāts[29], kam sekoja Ģenerālsekretariāts[30] (6,7 %) un Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāts[31] (6,5 %).

[28] Turpat.
[29] Abos zemāk redzamajos grafikos — "SANTE".
[30] Abos zemāk redzamajos grafikos — "SG".
[31] Abos zemāk redzamajos grafikos — "GROW".

Nodokļu politikas un muitas savienības ģenerāldirektorāts[32] (6,4 %), Konkurences ģenerāldirektorāts[33] (5,9 %) un Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts[34] (5,2 %) bija vienīgie no atlikušajiem dienestiem, kas saņēma (katrs) vairāk nekā 5 % no visiem sākotnējiem pieteikumiem.

Pārējie Eiropas Komisijas departamenti saņēma (katrs) ne vairāk kā 5 % no visiem sākotnējiem pieteikumiem.

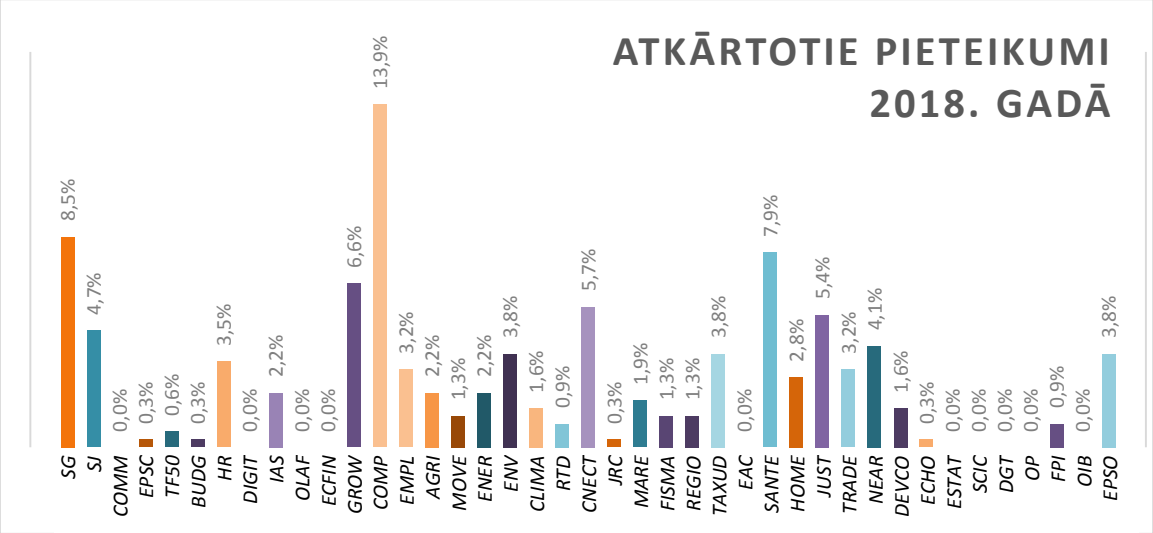

Attiecībā uz **atkārtotajiem pieteikumiem**, kurus saņēma Ģenerālsekretariāts, — lielākā daļa bija saistīti ar Konkurences ģenerāldirektorāta sākotnējām atbildēm (13,8 % salīdzinājumā ar 19,7 % 2017. gadā), un liels skaits šo pieteikumu attiecās arī uz Ģenerālsekretariāta sniegtajām atbildēm (gandrīz 8,5 %) un Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorāta atbildēm (gandrīz 7,9 %).

Trīs citu Eiropas Komisijas departamentu (Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāta, Komunikācijas tīklu, satura un tehnoloģiju ģenerāldirektorāta[35] un Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāta[36]) sākotnējās atbildes bija iemesls tam, ka katrs no tiem saņēma vairāk nekā 5 % no visiem atkārtotajiem pieteikumiem.

Pārējo Eiropas Komisijas departamentu sniegtās sākotnējās atbildes bija saistītas ar mazāk nekā 5 % (katram departamentam) no atkārtotās pārskatīšanas pieteikumiem.

[32] Abos zemāk redzamajos grafikos — "TAXUD".
[33] Abos zemāk redzamajos grafikos — "COMP".
[34] Abos zemāk redzamajos grafikos — "MOVE".
[35] Zemāk redzamajā grafikā — "CNECT".
[36] Zemāk redzamajā grafikā — "JUST".

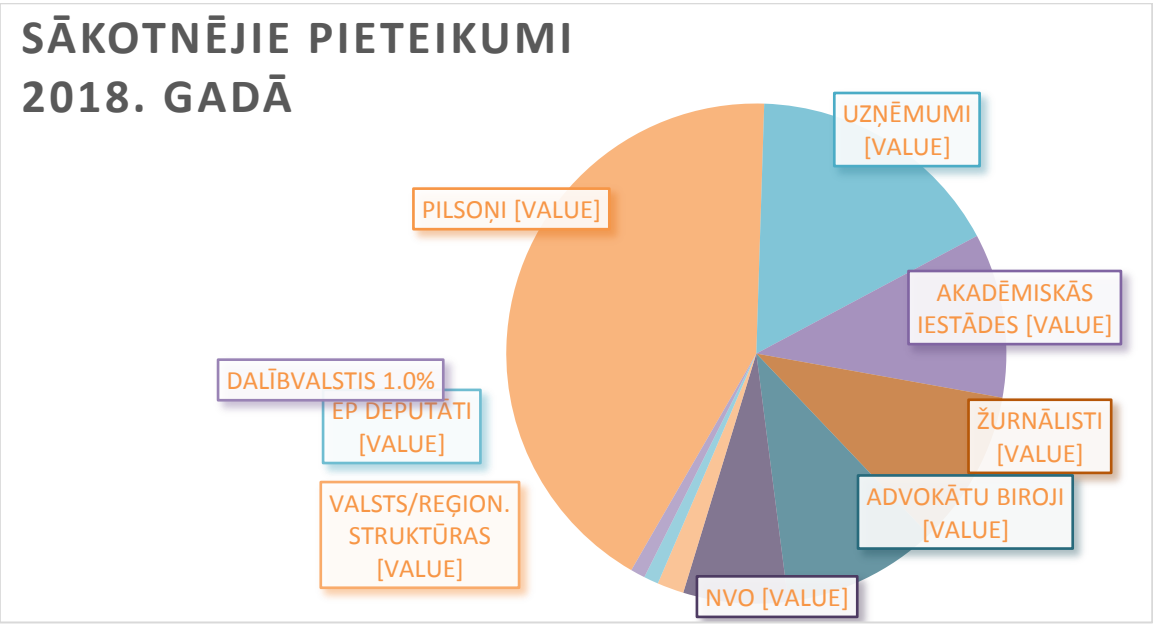

3.3. Pieteikumu iesniedzēju sociālais un profesionālais profils (pielikuma 6. tabula)

Pieteikumu iesniedzēji savos pieteikumos tīmekļa vietnē *Europa* var norādīt savu sociālo/profesionālo profilu, izvēloties vienu no deviņām kategorijām: pilsonis, akadēmiska iestāde, jurists, žurnālists, nevalstiska organizācija, uzņēmums, Eiropas Parlamenta deputāts, reģionāla vai dalībvalsts struktūra[37]. Statistikas vajadzībām "pilsoņu" profils ietver tos pieteikumu iesniedzējus, kuri savā profilā to norādīja, kā arī tos pieteikumu iesniedzējus, kuri nenorādīja savu sociālo/profesionālo kategoriju.

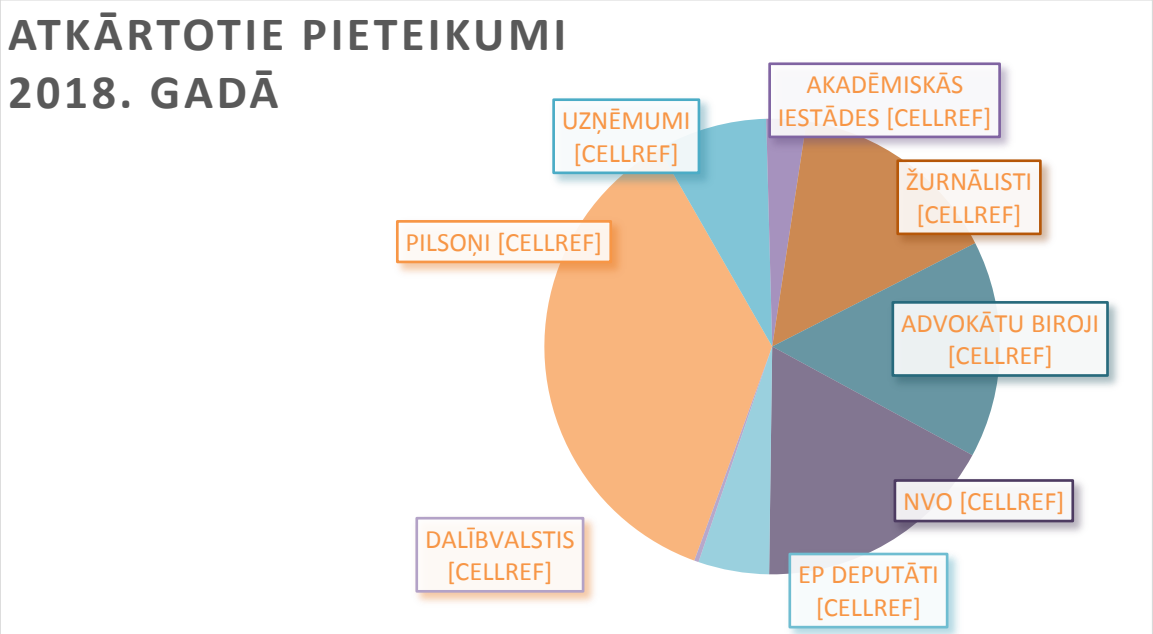
2018. gadā, tāpat kā iepriekšējos gados, lielāko daļu **sākotnējo pieteikumu** iesniedza *pilsoņi*. Šīs kategorijas pieteikumu iesniedzēji iesniedza aptuveni 42,2 % pieteikumu.

Otrajā vietā starp pieteikumu iesniedzējiem pēc apjoma vairs neierindojās *akadēmiskās iestādes*, kā tas bija 2017. gadā, bet gan *uzņēmumi*, kuru sākotnējie pieteikumi veidoja aptuveni 16,7 %. Akadēmiskās iestādes tika nobīdītas uz trešo vietu (aptuveni 10,6 %); sekoja *advokātu biroji* un *žurnālisti* (katrs — aptuveni 10,1 %).

[37] Pēdējā ir jauna kategorija, kas ieviesta 2018. gadā, lai atspoguļotu faktu, ka dalībvalstu iestādēm ir tiesības iesniegt pieteikumus par piekļuvi dokumentiem saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1049/2001.

Lielākā daļa **atkārtoto pieteikumu** 2018. gadā tika saņemta no *pilsoņiem*, kuri iesniedza aptuveni 36,2 % no šiem pieteikumiem (salīdzinot ar 24,7 % 2017. gadā). *Nevalstiskās organizācijas* ierindojās otrajā vietā — to iesniegtais lielais atkārtoto pieteikumu skaits 2018. gadā veidoja 17,3 % (salīdzinot ar 13,2 % 2017. gadā). Trešajā vietā atrodas *juristi*, kas iesniedza vairāk nekā 15,4 % atkārtoto pieteikumu. Arī *žurnālistu* atkārtoto pieteikumu skaits ievērojami pieauga, kas tiem ļāva kļūt par 2018. gada ceturto aktīvāko kategoriju, veidojot 15,1 % no atkārtotajiem pieteikumiem (salīdzinājumā ar 7,2 % 2017. gadā). Jau tālāk sekoja *uzņēmumi* (gandrīz 7,9 % šādu pieteikumu), *Eiropas Parlamenta deputāti* (5 %), *akadēmiskās iestādes un ideju laboratorijas* (2,8 %), kā arī *dalībvalstis* (0,3 %).

3.4. Pieteikumu iesniedzēju ģeogrāfiskā izcelsme (pielikuma 7. tabula)

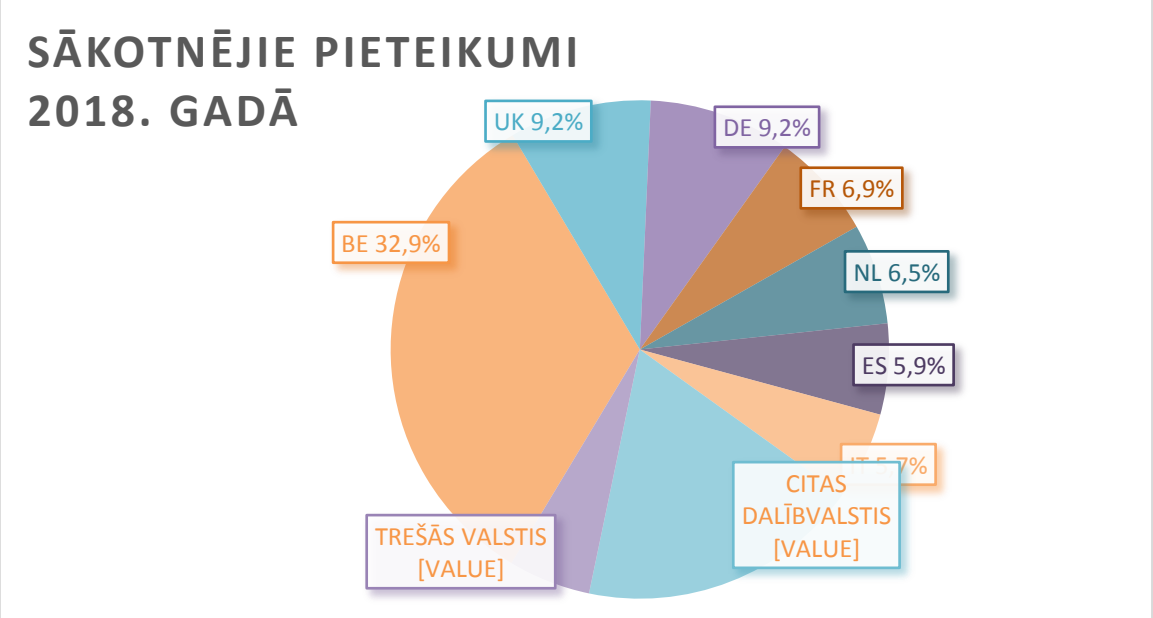
Attiecībā uz **sākotnējo pieteikumu** ģeogrāfisko sadalījumu — tāpat kā 2017. gadā, trīs valstis, no kurām tika saņemts visvairāk pieprasījumu piekļūt dokumentiem, joprojām bija Beļģija, Apvienotā Karaliste un Vācija. No šīm trim valstīm 2018. gadā tika saņemti aptuveni 51,3 % sākotnējo pieteikumu. Konkrētāk, vislielāko daļu sākotnējo pieteikumu joprojām iesniedza pieteikuma iesniedzēji, kuri dzīvo vai atrodas Beļģijā (aptuveni 32,9 % salīdzinājumā ar aptuveni 25,7 % 2017. gadā).

Otrā bija Apvienotā Karaliste, no kuras tika iesniegti vairāk nekā 9,2 % sākotnējo pieteikumu. Šis skaitlis liecina par būtisku samazinājumu, salīdzinot ar 2017. gadu, kad gandrīz 15,2 % sākotnējo pieteikumu nāca no Apvienotās Karalistes.

Trešajā vietā ierindojās Vācija, no kuras tika saņemti gandrīz 9,2 % sākotnējo pieteikumu (salīdzinot ar nepilniem 12 % 2017. gadā).

Ceturtā bija Francija (6,9 % sākotnējo pieteikumu), kam cieši sekoja Nīderlande (6,5 %), Spānija (gandrīz 5,9 %) un Itālija (5,7 %).

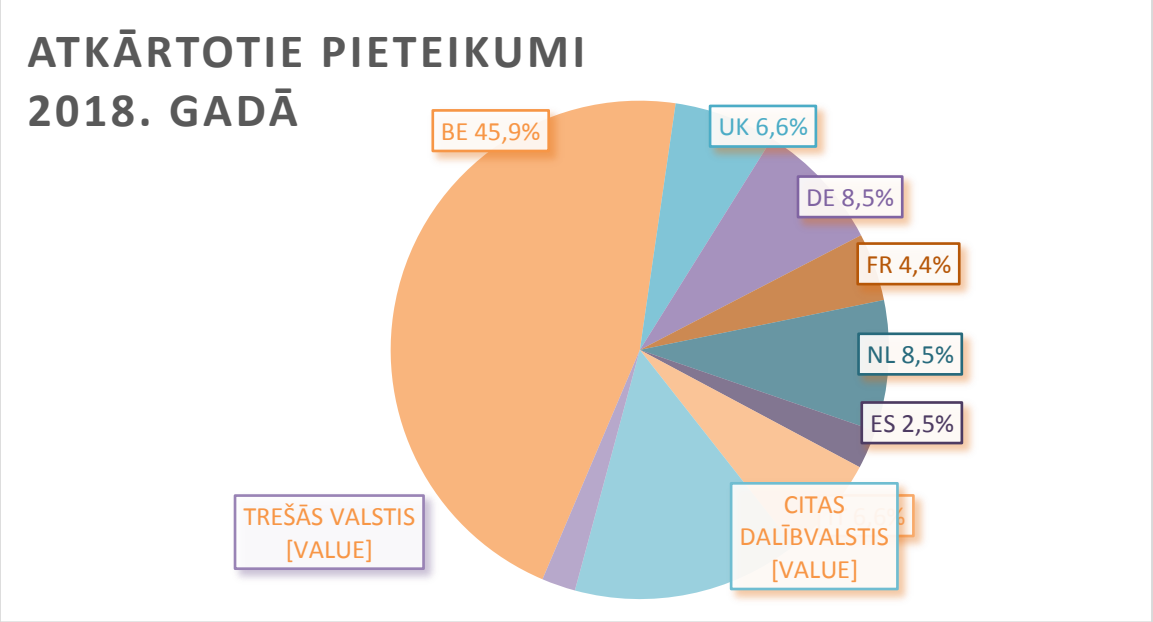
Pieteikumi no pārējās 21 dalībvalsts veidoja ne vairāk kā 3 % katrai dalībvalstij. Tiesības piekļūt dokumentiem turpināja izmantot arī pieteikumu iesniedzēji, kuri pastāvīgi dzīvo vai kuru juridiskā adrese ir trešās valstīs. To sākotnējo pieteikumu rādītājs saglabājās stabils un veidoja vairāk nekā 5,3 % sākotnējo pieteikumu (līdzīgs daudzums, proti, gandrīz 5 %, tika reģistrēts 2017. gadā).

Attiecībā uz **atkārtoto pieteikumu** ģeogrāfisko sadalījumu — ievērojami lielākā daļa, tāpat kā iepriekšējos gados, tika saņemta no pieteikumu iesniedzējiem Beļģijā (neto pieaugums — vairāk nekā 45,9 % šādu pieteikumu salīdzinājumā ar nepilniem 30,6 % 2017. gadā), kam sekoja Vācija un Nīderlande (no abām aptuveni 8,5 %). Apvienotā Karaliste un Itālija (abās pa 6,6 %), kā arī Francija (4,4 %) bija vienīgās no pārējām dalībvalstīm, no kurām saņemts virs 4 % pieteikumu.

Pieteikumi no pārējās 21 dalībvalsts veidoja ne vairāk kā 2,5 % katrai valstij. Visbeidzot, atkārtotie pieteikumi no pieteikumu iesniedzējiem, kuri pastāvīgi dzīvo vai kuru juridiskā adrese

ir trešās valstīs, veidoja gandrīz 2,2 % no visiem pieteikumiem (salīdzinājumā ar 3,6 % 2017. gadā).

4. IZŅĒMUMU PIEMĒROŠANA PIEKĻUVES TIESĪBĀM

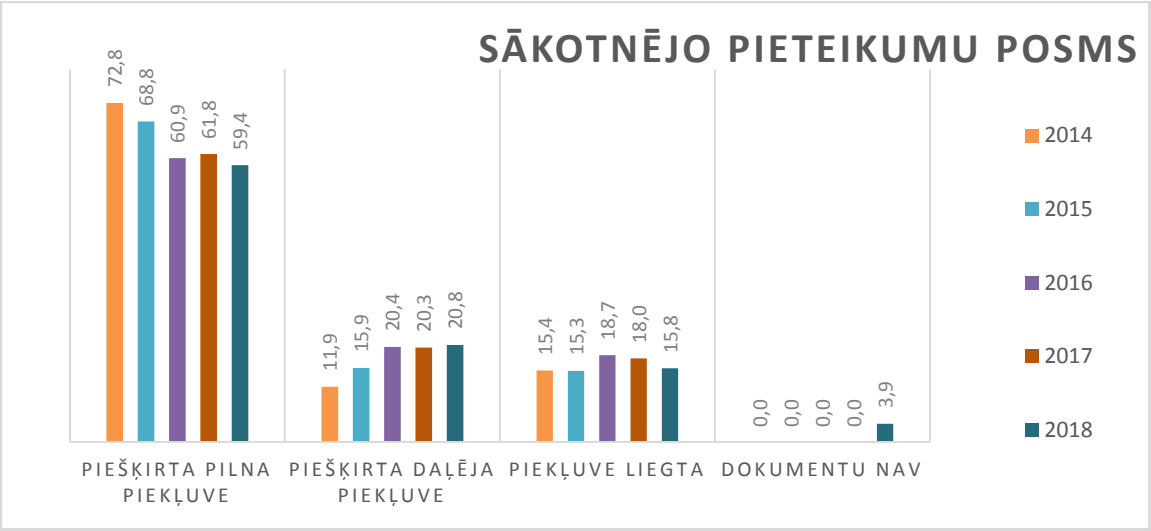
Regulā (EK) Nr. 1049/2001 paredzētajām piekļuves tiesībām ir vairāki konkrēti izņēmumi, kas ir paredzēti regulas 4. pantā. Jebkurš atteikums, vai tas būtu pilnīgs vai daļējs, ir jāpamato ar vismaz vienu no šiem izņēmumiem.

4.1. Sniegtās piekļuves veidi (pielikuma 8. un 9. tabula)

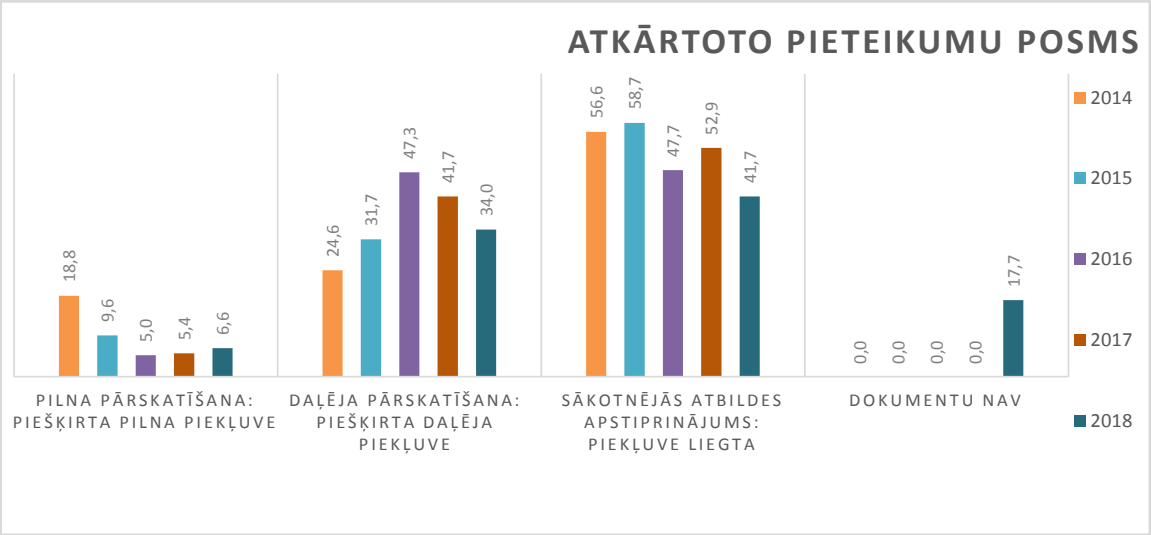
2018. gadā **sākotnējo pieteikumu posmā** pilna vai daļēja piekļuve dokumentiem tika piešķirta vairāk nekā 80,2 % gadījumu (tādējādi kopš 2017. gada, kad šis rādītājs sasniedza 82 %, vērojams neliels samazinājums).

Arī pilnīgi pozitīvu atbilžu procentuālā daļa nedaudz samazinājās — no 61,8 % 2017. gadā līdz 59,4 % 2018. gadā. Neraugoties uz to, daļēji pozitīvu atbilžu procentuālā daļa nedaudz pieauga (no 20,3 % 2017. gadā līdz vairāk nekā 20,8 % 2018. gadā).

Vienlaikus turpinājās kopš 2016. gada stabili vērojamā pilnīgu piekļuves atteikumu procentuālās daļas nelielā samazināšanās (aptuveni 15,8 % no visiem pieteikumiem salīdzinājumā ar mazāk nekā 18 % un 19 % attiecīgi 2017. un 2016. gadā).

2018. gadā **atkārtoto pieteikumu posmā** tika apstiprināti aptuveni 41,7 % sākotnējo atbilžu, kas tika apstrīdētas ar atkārtotajiem pieteikumiem (salīdzinājumā ar 52,9 % 2017. gadā). Procentuāli līdzīgs (40,6 %) skaits sākotnējo atbilžu tika pilnībā vai daļēji mainītas (salīdzinājumā ar 47,1 % 2017. gadā).

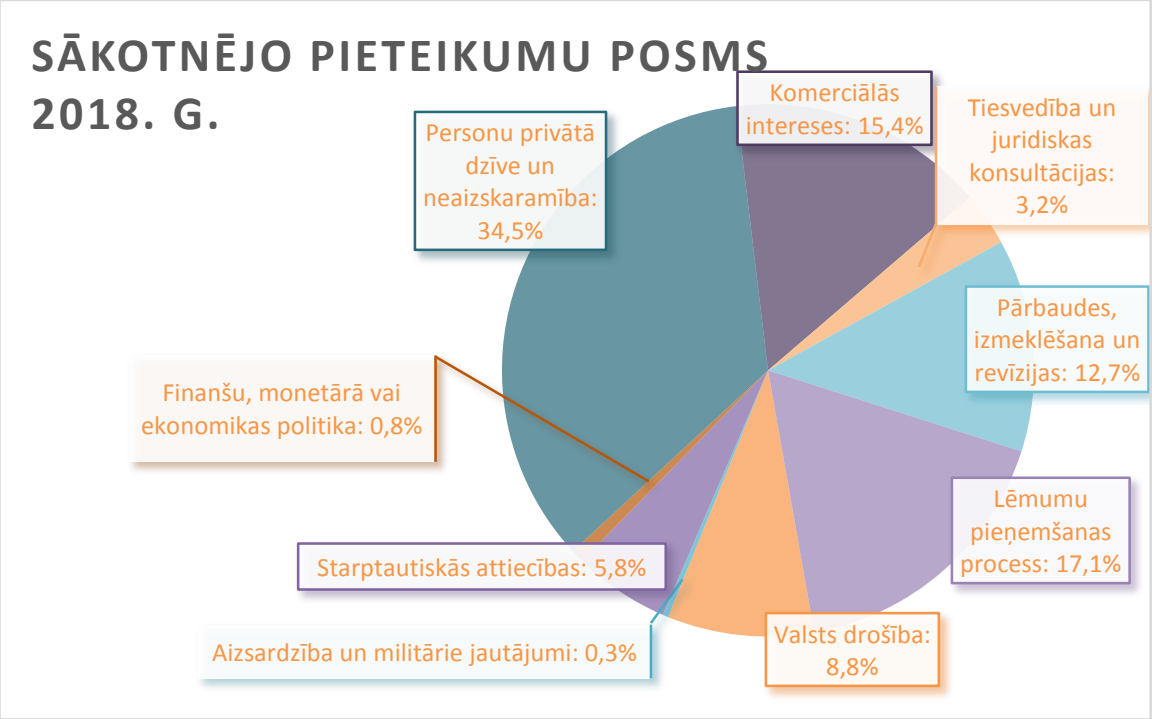

4.2. Piekļuves tiesībām piemērotie izņēmumi[38] (pielikuma 10. tabula)

4.2.1. Sākotnējo pieteikumu posms

2018. gadā *personu privātās dzīves un neaizskaramības* aizsardzība[39] joprojām bija Eiropas Komisijas visbiežāk izmantotais izņēmums, uz kura pamata sākotnējo pieteikumu posmā tika (pilnībā vai daļēji) atteikta piekļuve dokumentiem. Uz to atsauce tika izdarīta 34,5 % atteikumu, salīdzinot ar nepilniem 31,4 % 2017. gadā. Tāpat kā iepriekšējos gados, lielā daļā gadījumu šo atteikumu iemesls bija nepieciešamība rediģēt dokumentos iekļautos zemākā līmeņa personāla un trešo pušu pārstāvju vārdus saskaņā ar piemērojamajiem datu aizsardzības tiesību aktiem.

[38] Pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. pantu.
[39] Šis izņēmums ir paredzēts Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā.

Otrais biežāk izmantotais izņēmums ir saistīts ar *komerciālo interešu* aizsardzību[40]. Ar šo izņēmumu tika pamatoti vairāk nekā 15,4 % (pilnīgo vai daļējo) atteikumu[41].

Nedaudz atpalika trešais no biežāk izmantotajiem izņēmumiem, kura mērķis ir aizsargāt *notiekošu lēmumu pieņemšanas procesu*[42] un kura izmantošanas procentuālais biežums arī pārsniedza 15,1 %[43].

Eiropas Komisija piemēroja arī izņēmumu, kas ir saistīts ar *pārbaužu, izmeklēšanas un revīziju mērķu* aizsardzību[44], taču to izmantoja mazāk nekā 12,7 % no (pilnībā vai daļēji) negatīvajām atbildēm (salīdzinājumā ar gandrīz 17,7 % 2017. gadā). Šis nelielais, taču pastāvīgais samazinājums, ko atspoguļo dati, ilustrē, ka iestāde šo izņēmumu izmanto mazāk.

Valsts drošības aizsardzībai paredzētā izņēmuma[45] relatīvais izmantošanas biežums būtiski pieauga (no 5,4 % 2017. gadā līdz gandrīz 8,8 % 2018. gadā).

Starptautisko attiecību aizsardzībai paredzētais izņēmums[46] tika izmantots gandrīz 5,8 % negatīvo sākotnējo atbilžu, salīdzinot ar 4 % 2017. gadā un 3,4 % 2016. gadā; tātad tā izmantošana Eiropas Komisijā lēni, bet vienmērīgi pieaug.

Uz katru no pārējiem Regulā (EK) Nr. 1049/2001 paredzētajiem izņēmumiem iestāde, daļēji vai pilnībā atsakot piekļuvi pieprasītajiem dokumentiem sākotnējo pieteikumu posmā, atsaucās ne biežāk kā 4 % gadījumu.

[40] Šis izņēmums ir paredzēts Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta pirmajā ievilkumā.
[41] Salīdzinājumam — 16,8 % 2017. gadā.
[42] Šis izņēmums ir paredzēts Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 3. punkta pirmajā daļā.
[43] Salīdzinājumam — 16,3 % 2017. gadā.
[44] Šis izņēmums ir paredzēts Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta trešajā ievilkumā.
[45] Šis izņēmums ir paredzēts Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 1. punkta pirmajā ievilkumā.
[46] Šis izņēmums ir paredzēts Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 1. punkta trešajā ievilkumā.

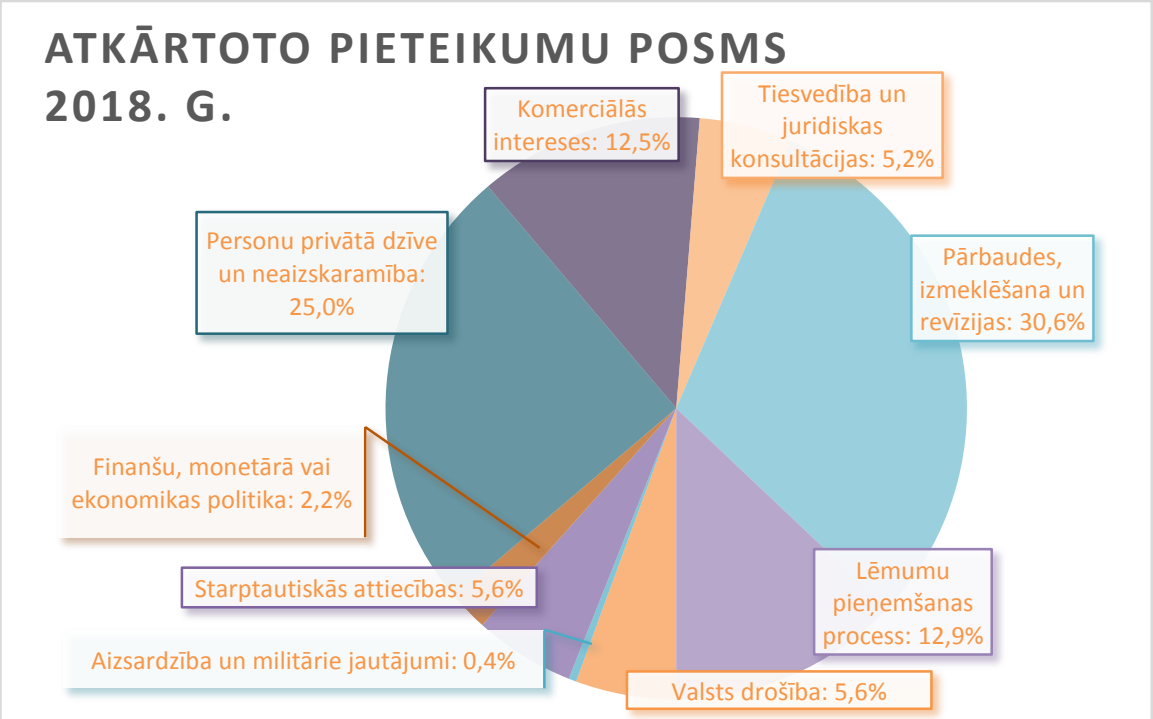
4.2.2. Atkārtoto pieteikumu posms

Tāpat kā 2017. gadā, visbiežāk izmantotais galvenais pamatojums (pilnīga vai daļēja) piekļuves atteikuma apstiprināšanai bija *pārbaužu, izmeklēšanas un revīziju mērķu* aizsardzība (30,6 % 2018. gadā salīdzinājumā ar nepilniem 35 % 2017. gadā).

Otrajā vietā bija izņēmums saistībā ar *personu privātās dzīves un neaizskaramības* aizsargāšanu (25 % salīdzinājumā ar 26,1 % 2017. gadā). Izņēmums, kura nolūks ir aizsargāt *komerciālās intereses*, tika izmantots retāk (12,5 % 2018. gadā salīdzinājumā ar 13,2 % 2017. gadā) un ieņēma trešo vietu, apliecinot kopš 2016. gada novēroto pakāpenisko tā izmantošanas samazināšanos (tolaik ar to tika pamatoti 15,9 % atkārtoto atteikumu).

Izņēmums iestādes *lēmumu pieņemšanas procesa* aizsardzībai ierindojās ceturtajā vietā — uz to atsauce tika izdarīta 12,9 % gadījumu (tostarp nepilni 10,8 % — notiekošiem lēmumu pieņemšanas procesiem). Šis rādītājs liecina, ka uz šo izņēmumu, šķiet, atsaucas retāk (tā izmantošana jau ir sarukusi no aptuveni 12,2 % 2017. gadā un 20,2 % 2016. gadā).

Izņēmumi, kas aizsargā sabiedrības intereses *starptautisko attiecību* un *valsts drošības* jomā, bija piektie biežāk izmantotie iestādē (katrs — 5,6 %).

5. SŪDZĪBAS EIROPAS OMBUDAM

2018. gadā Eiropas Ombuds pabeidza izskatīt 29 sūdzības par to, kā Eiropas Komisija izskata pieprasījumus par piekļuvi dokumentiem[47]. Lielākā daļa šo sūdzību (proti, 22) tika izbeigtas, nekonstatējot administratīvu kļūmi[48]. Salīdzinājumam — iepriekšējos divos gados Eiropas Ombuds bija izbeidzis mazāku skaitu sūdzību (proti, 2017. gadā — 25, 2016. gadā — 21), taču līdzīgs skaits (katrā gadā sešas) tika izbeigtas ar papildu vai kritisku piezīmi[49].

Eiropas Ombuds 2018. gadā sāka 29 jaunas izmeklēšanas lietās, kurās piekļuve dokumentiem bija sūdzības galvenā vai papildu daļa; salīdzinājumam — 2017. gadā jauna izmeklēšana tika sākta 25 šādās lietās, bet 2016. gadā — 12 lietās.

Šī statistika apstiprina jaunu izmeklēšanu skaita būtisko pieaugumu[50], kas novērots kopš 2017. gada, un atspoguļo to, ka Eiropas Ombuds piešķir šai konkrētajai darbības jomai lielāku nozīmi.

Piešķirto nozīmi apliecina arī tas, ka Eiropas Ombuds kopš 2018. gada februāra ir ieviesis jaunu tā dēvēto "paātrināto procedūru" sūdzībām par piekļuvi dokumentiem. Saskaņā ar jauno procedūru Eiropas Ombuds apņēmās lēmumu par to, vai uzsākt izmeklēšanu, pieņemt piecu darba dienu laikā, bet lēmumus izmeklēšanās par piekļuvi dokumentiem — 40 darba dienu laikā no sūdzības saņemšanas[51].

6. IZSKATĪŠANA TIESĀ

ES tiesas 2018. gadā dažādos tiesvedības procesos ir attīstījušas jau tā ievērojamo judikatūras kopumu, kas attiecas uz piekļuvi ES iestāžu dokumentiem. Šī jaunradītā judikatūra turpinās noteikt Eiropas Komisijas praksi saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1049/2001.

6.1. Eiropas Savienības Tiesa

Eiropas Savienības Tiesa 2018. gadā apelācijas procesā pieņēma tikai vienu svarīgu spriedumu par tiesībām uz publisku piekļuvi dokumentiem saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1049/2001, kurā tiesvedības puse bija Eiropas Komisija, turpretī 2017. gadā tādu bija astoņi.

Šis spriedums tika pieņemts lietā *ClientEarth/Komisija*[52]. Tas ir nozīmīgs tādēļ, ka skaidro jēdzienu "likumdošanas dokumenti", kuriem jānodrošina plašāka piekļuve.

Atzīstot, ka Eiropas Komisijas rīcībā ir jābūt pārdomu telpai, lai tā varētu lemt par veicamajām politikas izvēlēm un, iespējams, iesniedzamajiem priekšlikumiem, Eiropas Savienības Tiesa tomēr atzina, ka ietekmes novērtējuma kontekstā izstrādāti dokumenti ir atzīstami par likumdošanas dokumentiem. Attiecīgi Tiesa nosprieda, ka šādus dokumentus neaizsargā no Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 3. punkta pirmās daļas izrietošā vispārējā nepubliskošanas prezumpcija, jo īpaši tad, ja tajos ir ietverta vides informācija[53].

---

[47] Statistika attiecas uz Eiropas Ombuda lietām par visiem Eiropas Komisijas departamentiem, izņemot Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai.

[48] Četras lietas ar piezīmēm: 682/2014/JF, 351/2016/OV, 5/2016/OI, 7/2016/PL. 21 lieta tika slēgta, nesniedzot piezīmes / neparedzot turpmāku rīcību.

[49] Sk. Komisijas ziņojumu par to, kā 2017. gadā piemērota Regula (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem, 11. lpp.: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/com_2018_663_f1_report_from_commission_en_v3_p1_988979.pdf (turpmāk "2017. gada ziņojums par piekļuvi dokumentiem").

[50] 2017. gadā tika sāktas 25 jaunas izmeklēšanas, salīdzinot ar 12 izmeklēšanām 2016. gadā; sk. iepriekš minēto 2017. gada ziņojumu par piekļuvi dokumentiem, 11. lpp.

[51] https://www.ombudsman.europa.eu/en/letter/en/89730

[52] 2018. gada 4. septembra spriedums lietā C-57/16 P, EU:C:2018:660 (turpmāk "*ClientEarth* spriedums").

[53] Turpat, 101. punkts.

Eiropas Savienības Tiesa arī uzsvēra, ka tikai ar dokumentu pagaidu raksturu pašu par sevi nevar pamatot Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 3. punkta pirmās daļas piemērošanu, neveicot konkrētu un individuālu vērtēšanu[54].

6.2. Vispārējā tiesa

2018. gadā Vispārējā tiesa pasludināja 27 spriedumus lietās, kuras attiecās uz tiesībām piekļūt dokumentiem saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1049/2001 un kurās bija iesaistīta Eiropas Komisija. Eiropas Komisija bija tiesvedības puse 26 no šiem procesiem, bet vienā — iestājās lietā. Lielākajā daļā šo lietu uzvarēja iestādes nostāja.

Tikai sešas no minētajām 27 lietām noslēdzās ar (daļēju) apstrīdētā iestādes lēmuma atcelšanu[55]; no tiem vienu bija pieņēmis Parlaments.

Turklāt tikai četras no piecām lietām, kuras ietvēra (daļēju) Eiropas Komisijas lēmuma atcelšanu, bija saistītas ar (daļēju) iestādes atteikumu nodrošināt piekļuvi atsevišķiem dokumentiem. Piektais spriedums par (daļēju) atcelšanu bija saistīts ar pozitīvu iestādes lēmumu nodrošināt publisku piekļuvi atsevišķiem dokumentiem, kurus Vispārējā tiesa atzina par aizsargājamiem uz cita tiesiskā regulējuma pamata.

Turklāt 19 no šīm lietām noslēdzās ar to, ka par Eiropas Komisijas lēmumu iesniegtā prasība tika pilnībā vai daļēji noraidīta.

Trijos gadījumos Vispārējā tiesa nosprieda, ka tiesvedība ir jāizbeidz, bet vienā gadījumā[56] prasība atcelt Eiropas Komisijas lēmumu tika atzīta par nepieņemamu. Visbeidzot, vēl viena lieta attiecās uz rīkojumu par izslēgšanu no reģistra.

Šajā 2018. gadā izstrādātajā judikatūras kopumā Vispārējā tiesa skaidroja gan jautājumus, kas aptver procesuālos aspektus, gan no Regulas (EK) Nr. 1049/2001 īstenošanas izrietošus konkrētākus jautājumus pēc būtības.

6.2.1. Dažu procesuālo noteikumu precizējumi

Attiecībā uz procesuālajiem noteikumiem Vispārējā tiesa atkārtoti uzsvēra konstatējumu, ka atbilde uz sākotnējo pieteikumu regulas 7. panta 1. punkta izpratnē principā nav apstrīdama, izņemot ārkārtas apstākļus, kad tajā ir, piemēram, tādi formas trūkumi kā prasītāja neinformēšana par *tiesībām iesniegt atkārtotu pieteikumu* vai kad tā ir iestādes galīgā nostāja[57].

Tikai apstiprinošs lēmums var radīt tiesiskas sekas, kas varētu ietekmēt pieteikuma iesniedzēja intereses, un attiecīgi par to var iesniegt prasību par atcelšanu saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 263. pantu[58].

Ja, pieņemot lēmumu par atkārtotu pieteikumu, pieteikuma iesniedzēju neinformē par tiesību aizsardzības līdzekļiem tā apstrīdēšanai, tas nav būtisku procedūras noteikumu pārkāpums, kā rezultātā apstrīdētais lēmums būtu jāatceļ, ja šāda bezdarbība nekādi nav ietekmējusi pieteikuma iesniedzēja tiesisko stāvokli. Tas tā ir gadījumos, kad, neraugoties uz to, ka nav tikusi sniegta

[54] Turpat, 111. punkts.

[55] 2018. gada 5. decembra spriedums lietā *Falcon Technologies International LLC/Eiropas Komisija* (T-875/16, EU:T:2018:877); 2018. gada 3. maija spriedums lietā *Maltas Republika/Eiropas Komisija* (T-653/16, EU:T:2018:241); 2018. gada 27. novembra spriedums apvienotajās lietās *VG, MS mantiniece/Eiropas Komisija* (T-314/16 un T-435/16, EU:T:2018:841); 2018. gada 22. marta spriedums lietā *De Capitani/Eiropas Parlaments* (T-540/15, EU:T:2018:167); 2018. gada 4. oktobra spriedums lietā *Daimler AG/Eiropas Komisija* (T-128/14, EU:T:2018:643); 2018. gada 7. februāra spriedums lietā *Access Info Europe/Eiropas Komisija* (T-852/16, EU:T:2018:69).

[56] 2018. gada 15. maija rīkojums lietā *Commune de Fessenheim un citi/Eiropas Komisija* (T-726/17, EU:T:2018:291).

[57] Sk. 2018. gada 11. decembra spriedumu lietā *Arca Capital Bohemia a.s./Eiropas Komisija* (T-441/17, EU:T:2018:899, 18.–20. punkts).

[58] Sk. 2018. gada 9. oktobra spriedumu lietā *Pint/Eiropas Komisija* (T-634/17, EU:T:2018:662, 17. punkts).

informācijas par pieejamajiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, pieteikuma iesniedzējam ir izdevies tos noskaidrot un celt prasību par apstrīdētā lēmuma par atkārtotu pieteikumu atcelšanu[59]. Turklāt iestāde jebkurā pieteikuma izskatīšanas posmā, t. sk. pirmoreiz, var identificēt papildu dokumentus, kas varētu būt saistīti ar pieprasījumu[60].

Lai gan iestādei nevar pārmest, ka tā ir piešķīrusi piekļuvi dokumentiem, pamatojoties uz, iespējams, neprecīzu pieteikumu, iepriekš neuzaicinot pieteikuma iesniedzēju paskaidrot savu pieteikumu, tā nevar noraidīt pieteikumu kā nepietiekami precīzu, iepriekš neuzaicinot pieteikuma iesniedzēju paskaidrot savu pieteikumu[61].

Turklāt Vispārējā tiesa uzsvēra, ka Regulas (EK) Nr. 1049/2001 7. un 8. pantā paredzēto *termiņu* vienīgais mērķis ir ļaut ātri izskatīt pieteikumus par piekļuvi dokumentiem[62].

Līdz ar to Vispārējā tiesa atkārtoti uzsvēra, ka Regulas (EK) Nr. 1049/2001 7. un 8. pantā paredzēto termiņu pārsniegšana neliedz iestādei pilnvaras pieņemt lēmumu un pati par sevi nav likumīgs lēmuma atcelšanas pamatojums[63].

Šāds secinājums neietekmē faktu, ka savukārt atcelšanas prasības iesniegšanai noteiktais termiņš ir obligāts un tiesvedība, kas uzsākta pēc tā beigām, tādēļ ir atzīstama par nepieņemamu[64].

Vispārējā tiesa arī atkārtoti uzsvēra, ka uz iestādes paziņojumu par *dokumentu neesību* jāattiecina likumības prezumpcija[65]. Turklāt iestādes lēmuma likumība ir jāvērtē, ņemot vērā faktiskos apstākļus un tiesību normas tā pieņemšanas laikā[66], tādēļ tiesvedības stadijā nevar atsaukties uz jauniem argumentiem par tā likumību[67].

Attiecībā uz iestādes sniegto *pamatojumu* Vispārējā tiesa apstiprināja, ka tas var būt atteikto dokumentu veida un satura raksturojums, pārskats par apstākļiem, kādos šie dokumenti sagatavoti, un norāde par atteikuma iemesliem[68].

Pamatojuma mērķis ir nepārprotami un viennozīmīgi izklāstīt iestādes lietoto argumentāciju, lai ļautu pieteikuma iesniedzējam novērtēt pamatojumu un kompetentajai tiesai — īstenot savas pilnvaras to pārskatīt[69].

Tādēļ pamatojums ir pietiekams, ja tas ļauj pieteikuma iesniedzējam saprast un konstatēt, pirmkārt, vai uz pieprasīto dokumentu faktiski attiecas norādītais izņēmums, un, otrkārt, vai ar šo izņēmumu saistītā nepieciešamība pēc aizsardzības patiesi pastāv[70].

Tādēļ iestādei nav īpaši jāpamato katrs argumentācijai pamatā esošā vērtējuma aspekts[71] vai jāizklāsta visi attiecīgie fakti un tiesību normas[72], kā arī iemeslus var norādīt pa dokumentu kategorijām[73].

---

[59] Sk. 2018. gada 5. februāra spriedumu lietā *Edeka-Handelsgesellschaft Hessenring mbH/Eiropas Komisija* (T-611/15, EU:T:2018:63, 47.–50. punkts).
[60] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Maltas Republika/Eiropas Komisija* (84. punkts).
[61] Turpat, 82. punkts.
[62] Turpat, 85. punkts.
[63] Turpat, 86. punkts. 2018. gada 11. jūlija spriedums lietā *Rogesa/Eiropas Komisija* (T-643/17, EU:T:2018:423, 43. un 48. punkts).
[64] Sk. iepriekš minēto rīkojumu lietā *Commune de Fessenheim un citi/Eiropas Komisija* (30.–31. punkts).
[65] Sk. 2018. gada 23. aprīļa spriedumu lietā *Verein Deutsche Sprache eV/Eiropas Komisija* (T-468/16, EU:T:2018:207, 35. punkts).
[66] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Rogesa/Eiropas Komisija* (91. punkts); 2018. gada 5. decembra spriedums lietā *Sumner/Eiropas Komisija* (T-152/17, EU:T:2018:875, 42. punkts).
[67] Sk. 2018. gada 27. februāra spriedumu lietā *CEE Bankwatch Network/Eiropas Komisija* (T-307/16, 133. un 140. punkts).
[68] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Access Info Europe/Eiropas Komisija* (89. punkts).
[69] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *CEE Bankwatch Network/Eiropas Komisija* (80. punkts).
[70] Sk. 2018. gada 8. februāra spriedumu lietā *Pagkyprios organismos ageladotrofon (POA) Dimosia Ltd/Eiropas Komisija* (T-74/16, EU:T:2018:75, 77. punkts).

Turklāt dažos gadījumos var pietikt ar lēmumā lietotu atsauci uz iemesliem, kas ir ietverti agrākā pieteikuma iesniedzējam paziņotā lēmumā[74].

Attiecībā uz *daļējas piekļuves* novērtējumu Vispārējā tiesa atkārtoti uzsvēra, ka tas ir jāveic, ņemot vērā samērīguma principu. Tādēļ daļēja piekļuve ir jāatļauj, ja mērķis, kura sasniegšanai iestāde atsaka piekļuvi dokumentam, var tikt sasniegts, neizpaužot tikai tos fragmentus, kas var kaitēt aizsargātajām sabiedrības interesēm[75].

Iestādei nav jāvērtē, kas no pieteikuma iesniedzēja viedokļa ir vai nav svarīgs[76]. Tādēļ iestādei ir pienākums atklāt dokumentu daļas, kuras atzīstamas par "tikai aprakstošām", ja tās nesatur juridisku vai stratēģisku nostāju, uz ko attiecas tās minētie izņēmumi[77]. Tomēr daļēja piekļuve nav obligāta, ja tās rezultātā no dokumenta tiktu svītrots gandrīz viss tā saturs[78].

Saistībā ar *apspriešanos ar dalībvalstīm*, kas izdevušas dokumentus, Vispārējā tiesa atgādināja, ka šāda prasība nav nepieciešama, ja acīmredzami pastāv kāds izņēmums[79]. Tomēr šādas apspriešanās ietvaros pietiek ar dalībvalsts iebildumu pirmšķietamu novērtēšanu un iestādei tie nav jāvērtē padziļināti[80].

Tomēr dalībvalstij nav vispārējas beznosacījuma veto tiesības, jo tai ir jāsniedz pienācīgs pamatojums saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. pantu[81].

Šajā sakarā ir jāuzsver, ka dalībvalsts — atšķirībā no citām trešām personām — var atsaukties uz izņēmumu attiecībā uz iestādes lēmumu pieņemšanas procesa aizsardzību, lai lūgtu iestādi atteikt piekļuvi no šīs valsts nākušam dokumentam[82]. Turklāt, lai iegūtu tiesības iesniegt iebildumu, dalībvalstij, kas ir konkrētā dokumenta autore, nav pienākuma iepriekš iesniegt īpašu formālu pieprasījumu[83].

Šajā situācijā iestādes lēmumā ir ne tikai vienkārši jāfiksē fakts, ka attiecīgā dalībvalsts ir iebildusi pret pieprasītā dokumenta publiskošanu, bet arī jāizklāsta šīs dalībvalsts minētie iemesli, lai parādītu, ka piemērojams viens no Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. pantā paredzētajiem izņēmumiem no piekļuves tiesībām[84].

---

[71] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Falcon Technologies International LLC/Eiropas Komisija* (69. punkts).

[72] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *CEE Bankwatch Network/Eiropas Komisija* (80. punkts).

[73] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Pagkyprios organismos ageladotrofon (POA) Dimosia Ltd/Eiropas Komisija* (78. punkts).

[74] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Edeka-Handelsgesellschaft Hessenring mbH/Eiropas Komisija* (37.–38. punkts).

[75] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Access Info Europe/Eiropas Komisija* (110.–111. punkts).

[76] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Falcon Technologies International LLC/Eiropas Komisija* (102. punkts).

[77] Sk. 2018. gada 7. februāra spriedumu lietā *Access Info Europe/Eiropas Komisija* (T-851/16, EU:T:2018:69, 120. punkts).

[78] Iepriekš minētais spriedums lietā *Falcon Technologies International LLC/Eiropas Komisija* (104. punkts).

[79] 2018. gada 19. septembra spriedums lietā *Chambre de commerce et d'industrie métropolitaine Bretagne-Ouest (port de Brest)/Eiropas Komisija* (T-39/17, EU:T:2018:560, 110. punkts).

[80] 2018. gada 8. februāra spriedums lietā *Pagkyprios organismos ageladotrofon (POA) Dimosia Ltd/Eiropas Komisija* (T-74/16, EU:T:2018:75, 66.–67. punkts).

[81] 2018. gada 21. novembra spriedums lietā *Stichting Greenpeace Nederland un Pesticide Action Network Europe (PAN Europe)/Eiropas Komisija* (T-545/11 RENV, EU:T:2018:817, 40. un 41. punkts).

[82] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Pagkyprios organismos ageladotrofon (POA) Dimosia Ltd/Eiropas Komisija* (36.–38. un 40.–42. punkts).

[83] Turpat, 33. punkts.

[84] Turpat, 56. punkts.

Ir jānorāda, ka dalībvalsts var izvirzīt ikvienu pamatu, ar ko ir apšaubīta iestādes lēmuma likumība; tas izriet no attiecīgās dalībvalsts tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, ko paredz Līguma par Eiropas Savienības darbību 263. pants[85].

[85] 2018. gada 3. maija spriedums lietā *Maltas Republika*/*Eiropas Komisija* (T-653/16, EU:T:2018:241, 41.–42. punkts).

Tomēr dalībvalsts, vēršoties pret iestādes lēmumu, ar ko ir piešķirta piekļuve dokumentiem, nevar atsaukties uz procesuāliem pārkāpumiem iestādes rīcībā ar sākotnējo vai atkārtoto pieteikumu, ieskaitot termiņus, kas noteikti vienīgi pieteikuma iesniedzēja labā[86].

Vispārējā tiesa arī apstiprināja, ka šādos apstākļos iestādes *lojālas sadarbības* ar dalībvalsti pienākuma pārkāpums var ietekmēt tāda iestādes lēmuma likumību, ar ko ir piešķirta piekļuve šīs dalībvalsts izdotiem dokumentiem[87].

Eiropas Savienības Tiesai nav jurisdikcijas izdot atcelšanas rīkojumu, veicot akta likumības pārbaudi saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 263. pantu. Tādēļ tā nevar iestādei noteikt pienākumu pieņemt lēmumu, ar kuru tiek piešķirta piekļuve pieprasītajiem dokumentiem[88].

Turklāt Vispārējā tiesa arī apstiprināja savu agrāko judikatūru, saskaņā ar kuru pēc tam, kad iestāde, formāli neatceļot apstrīdēto lēmumu, ir pieņēmusi jaunu pozitīvu lēmumu, ar kuru nodrošina piekļuvi pieprasītajiem dokumentiem, tādējādi pilnībā apmierinot pieteikuma iesniedzēja prasību, vairs nav nepieciešams turpināt tiesvedību attiecībā uz prasību par negatīva lēmuma atcelšanu[89].

6.2.2. Dažu materiālo tiesību normu precizējumi

Vispārējā tiesa 2018. gadā pievērsās arī vairākām Regulas (EK) Nr. 1049/2001 materiālo tiesību normām.

Vairākās lietās Vispārējā tiesa attiecībā uz izņēmumu *starptautisko attiecību aizsardzībai*[90] ir atzinusi plašo rīcības brīvību, kāda iestādei ir tā ietvaros[91].

Tik plaša rīcības brīvība ir tādēļ, ka aizsargājamās intereses pēc būtības ir sevišķi sensitīvas un nozīmīgas, kā arī iestādei ir pienākums, pieņemot lēmumus, kas pēc būtības ir sarežģīti un delikāti, īstenot īpašu rūpību[92].

Kā ir norādījusi Vispārējā tiesa, šāda plaša iestādei piešķirta rīcības brīvība atbilst principam, ka regulas 4. pantā paredzētie izņēmumi ir jāinterpretē šauri[93].

---

[86] Turpat, 87. un 88. punkts.

[87] Turpat, 100. punkts.

[88] 2018. gada 9. oktobra spriedums lietā *Sárossy/Eiropas Komisija* (T-633/17, EU:T:2018:663, 19.–20. punkts). Sk. arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Pint/Eiropas Komisija* (19. punkts).

[89] 2018. gada 19. jūlija rīkojums lietā *Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych/Eiropas Komisija* (T-750/17, EU:T:2018:506, 15.–17. punkts).

[90] Izņēmums paredzēts Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta trešajā ievilkumā.

[91] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Access Info Europe/Eiropas Komisija* (40.–41. punkts). Sk. arī 2018. gada 11. jūlija spriedumu lietā *ClientEarth/Eiropas Komisija* (T-644/16, EU:T:2018:429, 23.–24. punkts, pašlaik notiek apelācijas tiesvedība); iepriekš minēto spriedumu lietā *CEE Bankwatch Network/Eiropas Komisija* (77. punkts).

[92] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *ClientEarth/Eiropas Komisija* (23. punkts) un iepriekš minēto spriedumu lietā *CEE Bankwatch Network/Eiropas Komisija* (79. punkts).

[93] Turpat, 25. punkts.

Vispārējā tiesa secināja, ka līdz ar to uz izņēmumu, kas paredzēts starptautisko attiecību aizsardzībai, attiecas ierobežota likumības pārbaude tiesā, kas aprobežojas ar to, ka tiek pārbaudīts, vai ir ievēroti procesuālie un pamatojuma noteikumi, tiek izvērtēta faktu saturiskā precizitāte, kā arī tas, vai nav pieļauta acīmredzama kļūda faktu vērtējumā un pilnvaru nepareiza izmantošana[94].

Vispārējā tiesa arī uzsvēra starptautisko attiecību aizsardzībai paredzētā izņēmuma obligātumu, jo to, atšķirībā no pārējiem Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 2. un 3. punktā paredzētajiem izņēmumiem, nevar atcelt ar sevišķām sabiedrības interesēm, kas prasa publiskot pieprasīto dokumentu[95].

Saistībā ar izņēmumu *personu privātās dzīves un neaizskaramības*[96] aizsardzībai Vispārējā tiesa atgādināja, ka privātās dzīves jēdziens aptver personas datus profesionālās darbības kontekstā[97]. Tādēļ šis izņēmums principā aizsargā ES iestāžu darbinieku personas datus, neraugoties uz "tiesībām vērsties pie civildienesta ierēdņa"[98].

Vispārējā tiesa uzsvēra, ka šīs tiesības jebkurā gadījumā nebūtu jāizmanto ar Regulā (EK) Nr. 1049/2001 paredzēto mehānismu, kas nodrošina piekļuvi dokumentiem, starpniecību[99]. Vispārējā tiesa arī apstiprināja, ka fiziskas personas reputācijas un goda aizsardzība ietilpst tiesībās uz privātuma aizsardzību[100].

Zināmu aizsardzību pelna arī struktūras — kā publiskas, tā privātas — reputācija, tomēr vienīgi *komerciālo interešu* aizsardzības izņēmuma[101] ietvaros. Saistībā ar šo izņēmumu Vispārējā tiesa nosprieda, ka privātam uzņēmumam, kam ir uzticēts pienākums sabiedrības interesēs, var būt tiesības uz to, lai tiktu aizsargāta tā reputācija kā daļa no komerciālajām interesēm, ciktāl tirgū strādājoša operatora reputācija ir svarīga tā ekonomiskās darbības veikšanai tirgū[102].

Vispārējā tiesa arī atkārtoti norādīja, ka ir iespējams uzskatīt, ka valsts uzņēmumam ir komerciālas intereses Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta pirmā ievilkuma izpratnē[103].

Vispārējā tiesa arī uzsvēra, ka sensitīva komercinformācija, ko uzņēmumi snieguši Eiropas Komisijai, piemēram, dati, kas attiecas uz to komercstratēģiju tiesiskā regulējuma prasību izpildei, var tikt aizsargāta kā "komerciālas intereses"[104].

Turklāt uz šādu interešu aizsardzību, līdzīgi kā uz personas tiesībām uz privāto dzīvi un neaizskaramību, ir iespējams atsaukties laikposmā, kas pārsniedz Regulā (EK) Nr. 1049/2001 citiem publiskošanas izņēmumiem paredzēto maksimālo 30 gadu laikposmu[105].

---

[94] Turpat.
[95] Turpat, 98. punkts.
[96] Paredzēts Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā.
[97] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Chambre de commerce et d'industrie métropolitaine Bretagne-Ouest (port de Brest)/Eiropas Komisija* (38. punkts) un iepriekš minēto spriedumu lietā *VG, MS mantiniece/Eiropas Komisija* (64. punkts).
[98] Turpat, 43. un 44. punkts.
[99] Turpat, 46. punkts.
[100] Turpat, 100. punkts. Vispārējā tiesa pieņēma vēl vienu interesantu spriedumu attiecībā uz Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzēto izņēmumu, kas attiecas uz personu privāto dzīvi un neaizskaramību, proti, 2018. gada 25. septembra spriedumu lietā *Maria Psara un citi/Eiropas Parlaments* (T-639/15 līdz T-666/15 un T-94/16, EU:T:2018:602). Tomēr šis spriedums nav aplūkots šajā ziņojumā, kas attiecas uz to, kā regulu īstenojusi Eiropas Komisija, jo iestāde šajā tiesvedībā nebija ne tiešā dalībniece, ne iestājpersona.
[101] Paredzēts Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta pirmajā ievilkumā.
[102] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Falcon Technologies International LLC/Eiropas Komisija* (51. un 53. punkts).
[103] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *CEE Bankwatch Network/Eiropas Komisija* (108. punkts).
[104] Sk. 2018. gada 12. decembra spriedumu lietā *Deutsche Umwelthilfe eV/Eiropas Komisija* (T-498/14, EU:T:2018:913, 133. punkts).

Vispārējā tiesa atkārtoti uzsvēra, ka *tiesvedības* aizsardzībai paredzēto izņēmumu var izmantot attiecībā uz dokumentiem, kas nav konkrēti sagatavoti saistībā ar notiekošu tiesvedību[106].

Vispārējā tiesa arī uzsvēra, ka izņēmums saistībā ar *juridiskām konsultācijām* var tikt piemērots Eiropas Komisijas Juridiskā dienesta sākotnējai iekšējai nostājai, kas ir sagatavota politiskajam dialogam starp iestādi un dalībvalsts, kā arī trešās valsts pārstāvjiem[107].

Tas jo īpaši attiecas uz gadījumiem, kad pagaidu nostāja ir izstrādāta steidzami un saistībā ar jomu, kurā valda zināma politiska sensitivitāte. Šādos gadījumos izpaušana faktiski paredzamā veidā kaitētu iestādes interesēm lūgt un saņemt atklātus, objektīvus un pilnīgus atzinumus no tās dažādajiem dienestiem galīgās nostājas izstrādei[108].

Saistībā ar izņēmumu, kas aizsargā *izmeklēšanas mērķus*[109], Vispārējā tiesa atgādināja, ka "izmeklēšanas" jēdziens ir autonoms ES tiesību jēdziens. Tādēļ tas ir jāinterpretē, ņemot vērā citstarp tā ierasto nozīmi, kā arī kontekstu, kurā tas lietots[110].

Līdz ar to par "izmeklēšanu" jāuzskata strukturēta un formalizēta Eiropas Komisijas procedūra, kuras mērķis ir savākt un analizēt informāciju, lai iestāde varētu ieņemt nostāju, veicot savas Līgumos paredzētās funkcijas.

Tomēr šīs procedūras mērķim nav obligāti jābūt pārkāpuma vai neatbilstības konstatēšanai vai vajāšanai par to. Jēdziens "izmeklēšana" var tiklab attiekties uz Eiropas Komisijas darbību ar mērķi konstatēt faktus konkrētas situācijas novērtēšanai[111].

---

[105] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Rogesa/Eiropas Komisija* (90. punkts).
[106] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Access Info Europe/Eiropas Komisija* (69.–72. punkts).
[107] Turpat, 87.–88. punkts.
[108] Turpat.
[109] Paredzēts Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta trešajā ievilkumā.
[110] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Daimler AG/Eiropas Komisija* (130. punkts).
[111] Turpat, 131.–132. punkts.

Vispārējā tiesa arī nolēma, ka uz izņēmumu arī turpmāk var pamatoti atsaukties, piemērojot vispārēju konfidencialitātes prezumpciju, ņemot vērā *EU Pilot procedūru* un neraugoties uz tās (ilgstošo) pagaidu apturēšanu pēc tam, kad tika iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu[112].

Attiecībā uz izņēmuma piemērošanu *valsts atbalsta lietām* Vispārējā tiesa apstiprināja, ka tajās ietvertajiem dokumentiem pastāv konfidencialitātes prezumpcija, un skaidroja, ka šāda prezumpcija pastāv ne tikai uz fiziskām personām, bet arī nozaru izmeklēšanām[113]. Tam, ka attiecīgie dokumenti nav apzīmēti kā "konfidenciāli", šajā ziņā nav nozīmes[114].

Saistībā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 258. pantā paredzēto *pienākumu neizpildes procedūru* Vispārējā tiesa atkārtoti uzsvēra Eiropas Savienības Tiesas jau atzīto tās "īpašo vietu sistēmā, kas attiecas uz piekļuvi dokumentiem"[115].

Vispārējā tiesa atgādināja, ka pienākumu neizpildes procedūras īpatnības liedz piešķirt pilnīgu pārredzamību pat tik sensitīvās jomās kā vide[116].

Tādēļ Vispārējā tiesa apstiprināja, ka pienākumu neizpildes lietā ietilpstošajiem dokumentiem[117] tiek piemērota vispārēja konfidencialitātes prezumpcija neatkarīgi no tā, vai piemērojams speciāls regulējums, kas paredz šaurāku satvaru nekā Regulā (EK) Nr. 1049/2001 noteiktais[118]. Šāda vispārēja prezumpcija atbrīvo iestādi no pienākuma veikt daļēju publiskošanu[119].

Attiecībā uz *karteļu* lietu izmeklēšanām[120] Vispārējā tiesa apstiprināja, ka agrākā judikatūrā atzītā vispārējā konfidencialitātes prezumpcija tiek piemērota neatkarīgi no to dokumentu skaita, kuriem tiek lūgta piekļuve, pat ja lūgums attiecas tikai uz vienu dokumentu[121].

Vispārējā tiesa uzsvēra, ka šajā ziņā noteicošais ir tieši kvalitatīvais kritērijs, proti, tas, ka dokumenti attiecas uz vienu un to pašu procedūru, nevis kvantitatīvais kritērijs, proti, lielāks vai mazāks skaits dokumentu, uz kuriem attiecas piekļuves pieteikums[122].

---

[112] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Pint/Eiropas Komisija* (38. punkts) un iepriekš minēto spriedumu lietā *Sárossy/Eiropas Komisija* (41. punkts).

[113] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Chambre de commerce et d'industrie métropolitaine Bretagne-Ouest (port de Brest)/Eiropas Komisija* (64. un 91. punkts).

[114] Turpat, 106. punkts.

[115] 2018. gada 5. decembra spriedums lietā *Liam Campbell/Eiropas Komisija* (T-312/17, EU:T:2018:876, 32. punkts).

[116] Turpat.

[117] Turpat, 29. punkts.

[118] Turpat, 33. punkts.

[119] Turpat, 49. punkts.

[120] Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. pantu.

[121] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Edeka-Handelsgesellschaft Hessenring mbH/Eiropas Komisija* (71. punkts).

[122] Turpat, 72.–73. punkts.

Tādēļ vispārējā konfidencialitātes prezumpcija attiecas arī uz lietas satura rādītāju, neraugoties uz tā īpašo iezīmi, ka tajā pašā par sevi nav konkrēta satura[123].

Šai prezumpcijai ir četri galvenie iemesli. Pirmkārt, ar satura rādītāja palīdzību tiek organizēti ar aplūkoto procedūru saistītie lietas materiāli, tādēļ tas arī ietilpst ar šo lietu saistītajos dokumentos. Otrkārt, tas ir dokuments, kurā tiek uzskaitīti visi lietā esošie dokumenti, kā arī tie tiek nosaukti un identificēti. Treškārt, tas ir dokuments, kurā pēc būtības tiek minēti un tādējādi arī atspoguļoti visi lietā esošie dokumenti, kā arī konkrēta informācija par minēto dokumentu saturu. Ceturtkārt, tajā ir iespējams redzēt visas darbības, kuras Komisija ir veikusi aizliegtu vienošanos procedūrā. Tādēļ satura rādītājs aizliegtu vienošanos procedūru lietās var ietvert nozīmīgu un konkrētu informāciju par lietas materiālu saturu[124].

Ņemot vērā šos apstākļus, Vispārējā tiesa apstiprināja, ka vispārējās konfidencialitātes prezumpcijas piemērošanas pamatā ir kritērijs, vai dokuments, kuru ir lūgts padarīt pieejamu, attiecas uz administratīvās lietas materiāliem Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta piemērošanas procedūrā[125].

Attiecībā uz *lēmumu pieņemšanas procesa* aizsardzības izņēmumu Vispārējā tiesa paskaidroja, ka uz Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas savstarpējo pagaidu vienošanos trialoga sanāksmēs nevar attiecināt vispārējo prezumpciju par nepubliskošanu neatkarīgi no tā, vai likumdošanas procedūra vēl turpinās[126].

Tomēr Vispārējā tiesa uzsvēra, ka iestādei nav liegts pienācīgi pamatotos gadījumos atteikties piešķirt piekļuvi likumdošanas dokumentiem, ieskaitot trialogus, pamatojoties uz izņēmumu, kas attiecas uz lēmumu pieņemšanas procesa aizsardzību. Vispārējā tiesa atzina, ka no tā piemērošanas jomas nav izslēgta likumdošanas procedūra[127].

Vispārējai tiesai 2018. gadā arī radās iespēja skaidrot *sevišķu sabiedrības interešu* jēdzienu. Tam ir svarīga loma Regulas (EK) Nr. 1049/2001 kontekstā, jo tam var būt priekšroka salīdzinājumā ar dažiem izņēmumiem, ar kuriem tiek pamatots atteikums piekļūt pieprasītajiem dokumentiem[128].

Šajā sakarā Vispārējā tiesa atgādināja, ka šādu interešu esība ir jāpierāda pieteikuma iesniedzējam, kas lūdz piešķirt piekļuvi[129]. Attiecībā uz to visi argumenti pieteikuma iesniedzējam ir jāizvirza ne vēlāk kā atkārtoto pieteikumu posmā (pirms iestāde pieņēmusi lēmumu par atkārtotu pieteikumu). Tiesvedības stadijā uz jauniem argumentiem atsaukties nevar[130].

Turklāt pieteikuma iesniedzējam, kas atsaucas uz neapstrīdamām sevišķām sabiedrības interesēm, ir jāpamato arī, kā pieprasīto dokumentu publiskošana konkrētajā lietā palīdzētu aizstāvēt šīs intereses[131].

Vispārējā tiesa arī atkārtoti apstiprināja, ka tādi vispārēji apsvērumi kā "interese stiprināt pilsoņu uzticēšanos valdības iestādēm"[132] vai "sabiedrības tiesības tikt informētai par iestāžu darbu"[133]

---

[123] Turpat, 76.–78. punkts.
[124] Turpat, 76. punkts.
[125] Turpat, 85. punkts.
[126] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *De Capitani/Eiropas Parlaments* (84. punkts).
[127] Turpat, 112. punkts.
[128] Konkrēti, Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 2. un 3. punktā paredzētajiem izņēmumiem.
[129] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Access Info Europe/Eiropas Komisija* (97. punkts) un iepriekš minēto spriedumu lietā *CEE Bankwatch Network/Eiropas Komisija* (127. punkts).
[130] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *CEE Bankwatch Network/Eiropas Komisija* (133. punkts).
[131] 2018. gada 9. oktobra spriedums lietā *Éva Erdősi Galcsikné/Eiropas Komisija* (T-632/17, EU:T:2018:664, 44.–45. punkts).
[132] 2018. gada 11. decembra spriedums lietā *Arca Capital Bohemia a.s./Eiropas Komisija* (T-440/17, EU:T:2018:898, 76. punkts).
[133] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Liam Campbell/Eiropas Komisija* (64. punkts) un iepriekš minēto spriedumu lietā *Sumner/Eiropas Komisija* (64. punkts).

paši par sevi nevar pamatot, ka pastāv sevišķas sabiedrības intereses. Tas tā jo īpaši ir jomās, kurās iestāde regulāri publicē paziņojumus presei[134].

Tomēr Vispārējā tiesa atzina, ka pieteikuma iesniedzēji var atsaukties uz pārredzamības principu, lai pamatotu sevišķu sabiedrības interešu esību, ja tie pierāda, kādēļ tas konkrētajās lietās ir "sevišķi akūts"[135].

Saskaņā ar iedibināto judikatūru pārredzamības principam tomēr ir dažāds svarīgums atkarībā no tā, vai pieprasītais dokuments ir saistīts ar iestādes darbību likumdošanas vai administratīvajā jomā[136].

Vispārējā tiesa arī uzsvēra, ka "sevišķu sabiedrības interešu" jēdziens pēc būtības ir objektīvs un vispārējs. Tādēļ intereses, kas pieteikuma iesniedzējam varētu būt attiecībā uz dokumentētu pierādījumu iesniegšanu valsts tiesai, nav sevišķas sabiedrības intereses regulas nozīmē. Šādas intereses ir privātas intereses[137]. Pieteikuma iesniedzējiem nebūtu jāizmanto Eiropas Komisija, lai iegūtu piekļuvi pierādījumiem, kas nav pieejami citādā veidā[138].

Tādēļ pieteikuma iesniedzējiem ir jāizmanto valsts tiesību sistēmā atzītie tiesiskās aizsardzības līdzekļi un jāievēro šīs tiesību sistēmas noteiktie pierādījumu iegūšanas līdzekļi[139]. Arī valsts tiesvedības procesa izredžu vērtēšanas mērķis pieder privātām interesēm[140].

[134] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Liam Campbell/Eiropas Komisija* (64. punkts).
[135] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Access Info Europe/Eiropas Komisija* (105. punkts) un iepriekš minēto spriedumu lietā *Éva Erdősi Galcsikné/Eiropas Komisija* (49. punkts).
[136] Spriedums lietā *Arca Capital Bohemia a.s./Eiropas Komisija* (T-441/17, EU:T:2018:899, 75. punkts).
[137] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Sárossy/Eiropas Komisija* (32. punkts).
[138] Sk. agrāko judikatūru, tostarp 2014. gada 25. septembra spriedumu lietā *Darius Nicolai Spirlea un Mihaela Spirlea/Eiropas Komisija* (T-306/12, EU:T:2014:816, 99. punkts).
[139] Turpat.
[140] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Sumner/Eiropas Komisija* (62. punkts).

6.2.3. Paskaidrojumi attiecībā uz regulas mijiedarbību ar citiem tiesību aktiem

Vispārējā tiesa 2018. gadā pievērsās arī jautājumam par Regulas (EK) Nr. 1049/2001 mijiedarbību ar citiem konkrētiem tiesību aktiem.

Pirmkārt, Vispārējā tiesa izskaidroja Regulas (EK) Nr. 1049/2001 un tā dēvētās *Kopējās zivsaimniecības politikas regulas*[141] attiecīgās darbības jomas. Minētajām regulām ir atšķirīgi mērķi — otrās minētās regulas mērķis ir izveidot kontroles, inspekcijas un izpildes sistēmu, lai nodrošinātu kopējās zivsaimniecības politikas noteikumu ievērošanu[142].

Tā kā neviena tiesību norma abās regulās skaidri neparedz vienas prioritāti pār otru, abas regulas ir jāpiemēro tādā veidā, kas atbilst otrai regulai un ļauj tās piemērot saskaņoti[143].

Tādēļ, ja pieteikums, kas ir pamatots ar Regulu (EK) Nr. 1049/2001, ir vērsts uz to, lai tiktu iegūta piekļuve dokumentiem, kuros ir ietverti dati Kopējās zivsaimniecības politikas regulas izpratnē, šīs pēdējās minētās regulas noteikumi par tās ietvaros ievākto un koplietoto datu konfidencialitāti kļūst pilnībā piemērojami[144].

Minētie noteikumi kā tādi nav speciālais likums, kurā paredzētas atkāpes no vispārējiem noteikumiem par sabiedrības piekļuvi dokumentiem, kuri ir paredzēti Regulā (EK) Nr. 1049/2001, bet gan ir īpaši noteikumi, kas nodrošina pastiprinātu dažu datu aizsardzību[145]. Tādējādi Vispārējā tiesa apstiprināja, ka dalībvalsts iepriekšēja piekrišana ir absolūts nosacījums to datu izpaušanai, ko dalībvalsts ir paziņojusi atbilstoši Kopējās zivsaimniecības politikas regulai[146].

Otrkārt, Vispārējā tiesa izskaidroja Regulas (EK) Nr. 1049/2001 un *Orhūsas regulas*[147] mijiedarbību. Ar Orhūsas regulu vispārējā sistēmā, kādā notiek publiska piekļuve dokumentiem, tiek ieviesti detalizēti noteikumi attiecībā uz piekļuvi informācijai par vidi. Vispārējā tiesa šajā sakarā apstiprināja, ka Orhūsas regula, kuras mērķis ir Eiropas Savienības iestādēs un struktūrās piemērot Orhūsas konvenciju, netiek piemērota saistībā ar Eiropas Atomenerģijas kopienu[148].

Vispārējās tiesas konstatējumi citstarp balstījās uz Orhūsas regulas nosaukumu, kurā ir tieši minētas "Eiropas Kopienas iestādes un struktūras" (neparedzot to piemērot citām vienībām, piemēram, Eiropas Atomenerģijas kopienas iestādēm vai struktūrām), un tās preambulu, kurā ir minēts vienīgi Eiropas Kopienas dibināšanas līgums[149]. Uz aktiem, kas pieņemti, piemērojot Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumu, ne vienmēr attiecas pienākumi, kuri ir piemērojami Eiropas Savienības ietvaros, jo Eiropas Atomenerģijas kopiena un Eiropas Kopiena,

---

[141] Padomes 2009. gada 20. novembra Regula (EK) Nr. 1224/2009, ar ko izveido Kopienas kontroles sistēmu, lai nodrošinātu atbilstību kopējās zivsaimniecības politikas noteikumiem, un groza Regulas (EK) Nr. 847/96, (EK) Nr. 2371/2002, (EK) Nr. 811/2004, (EK) Nr. 768/2005, (EK) Nr. 2115/2005, (EK) Nr. 2166/2005, (EK) Nr. 388/2006, (EK) Nr. 509/2007, (EK) Nr. 676/2007, (EK) Nr. 1098/2007, (EK) Nr. 1300/2008 un (EK) Nr. 1342/2008, un atceļ Regulas (EEK) Nr. 2847/93, (EK) Nr. 1627/94 un (EK) Nr. 1966/2006, *Oficiālais Vēstnesis* L 343, 2009. gada 22. decembris, 1. lpp. (turpmāk "Kopējās zivsaimniecības politikas regula").

[142] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Maltas Republika/Eiropas Komisija* (136. punkts).

[143] Turpat, 137. un 140. punkts.

[144] Turpat, 142. punkts.

[145] Turpat, 139. punkts.

[146] Turpat, 150., 162. un 173. punkts.

[147] Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 6. septembra Regula (EK) Nr. 1367/2006 par to, kā Kopienas iestādēm un struktūrām piemērot Orhūsas Konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, *Oficiālais Vēstnesis* L 264, 2006. gada 25. septembris, 13. lpp. (turpmāk "Orhūsas regula").

[148] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *CEE Bankwatch Network/Eiropas Komisija* (48.–50. punkts).

[149] Turpat, 50. punkts.

kura ir kļuvusi par Eiropas Savienību, ir atšķirīgas organizācijas, kuras ir izveidotas ar atšķirīgiem līgumiem un kurām ir atšķirīgs juridiskas personas statuss[150].

Turklāt Vispārējā tiesa uzsvēra, ka Orhūsas regula neietekmē ar izmeklēšanu saistītās vispārējās konfidencialitātes prezumpcijas piemērošanu[151]. Šis instruments arī neparedz prasību attiecībā uz dokumentiem, kuros ir ietverta informācija par emisijām vidē, sašaurināti interpretēt piekļuves atteikuma iemeslus, kas ir minēti Regulā (EK) Nr. 1049/2001 paredzētajā izņēmumā attiecībā uz izmeklēšanu[152].

Vispārējā tiesa arī izvērstāk skaidroja "informācijas, kas attiecas uz emisijām vidē" jēdzienu Orhūsas regulas nozīmē[153]. Šis jēdziens ir paplašinātu piekļuves tiesību pamatā, jo tas ļauj prezumēt sevišķas sabiedrības intereses dokumentu publiskošanā (izņemot dokumentus, kas attiecas uz izmeklēšanu un jo īpaši pārkāpumiem)[154].

Tādēļ "informācijas, kas attiecas uz emisijām vidē" jēdziens neaptver visu informāciju, kam ir kāda saikne ar emisijām vidē[155].

Tādēļ informācija par CO_2 emisiju daudzumu uz vienu tonnu saražoto produktu, lai gan ir saistīta ar emisijām vidē, pati par sevi nav atzīstama par "informāciju, kas attiecas uz emisijām vidē" Orhūsas regulas nozīmē.

Šāda informācija par oglekļa dioksīda emisiju efektivitāti nav uzskatāma par informāciju, kas ir saistīta ar emisijām vidē, jo tā neļauj sabiedrībai uzzināt ne kopējo faktisko (vai pietiekami paredzamo) emisijas vidē apmēru no konkrētas iekārtas, ne šīs emisijas ķīmisko sastāvu vai ģeogrāfisko atrašanās vietu[156].

[150] Turpat, 47. punkts.
[151] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Daimler/Komisija* (104.–105. punkts).
[152] Turpat, 99.–103. punkts.
[153] Sk. Orhūsas regulas 6. panta 1. punktu.
[154] Turpat.
[155] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Deutsche Umwelthilfe eV/Eiropas Komisija* (113. punkts).
[156] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Rogesa/Eiropas Komisija* (102.–106. punkts; pašlaik notiek apelācijas tiesvedība).

Līdzīgi arī informācija, kas attiecas uz aktīvās vielas apstiprināšanu dažos ES līmenī izvērtētos produktos, ne vienmēr ir saistīta ar emisijām, kuru novadīšana vidē ir paredzama. Produktu, kurus dalībvalsts atļāvusi savā teritorijā, lietošana, piemērošanas nosacījumi un sastāvs var būt ļoti atšķirīgs. Tādēļ šie dati nav uzskatāmi par "informāciju, kas attiecas uz emisijām vidē" Orhūsas regulas nozīmē[157].

Arī dokumenti, kas atspoguļo autoražotāju viedokļus, vērtējumus un priekšlikumus attiecībā uz konkrētas vielas pieejamību, paši par sevi nav informācija, kas ir saistīta ar emisijām vidē, Orhūsas regulas nozīmē[158]. Tas jo īpaši tā ir, ja šādos dokumentos nav sīki izklāstīts vielas lietošanas apjoms un laiks vai tas, kā šāda lietošana palielinātu risku, ka notiks emisija vidē[159].

Jārezumē, ka Eiropas Komisija uzmanīgi sekoja Eiropas tiesu judikatūras attīstībai un pienācīgi ņēma vērā visus minētos skaidrojumus, kas tika sniegti 2018. gadā. Jo īpaši — iestāde visos gadījumos, kad tas bija nepieciešams, pieskaņoja savu administratīvo praksi, lai ievērotu šos skaidrojumus. Šim nolūkam, tāpat kā iepriekšējos gados, Ģenerālsekretariāts kopā ar Juridisko dienestu regulāri organizēja seminārus, lai informētu Eiropas Komisijas darbiniekus par jaunākajām svarīgajām norisēm judikatūrā par piekļuvi dokumentiem.

6.3. Jaunas neizskatītas lietas tiesās[160]

Vispārējā tiesā 2018. gadā saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1049/2001[161] tika iesniegtas 11 jaunas lietas, kurās bija iesaistīta Eiropas Komisija. Līdztekus tam Eiropas Savienības Tiesā tika iesniegtas piecas apelācijas pret Vispārējās tiesas spriedumiem lietās, kurās Eiropas Komisija bija tiesvedībā iesaistītā puse[162].

[157] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Stichting Greenpeace Nederland un Pesticide Action Network Europe (PAN Europe)/Eiropas Komisija* (90. punkts).
[158] Sk. iepriekš minēto spriedumu lietā *Deutsche Umwelthilfe eV/Eiropas Komisija* (111. punkts).
[159] Turpat.
[160] 2018. gada 31. decembrī.
[161] Lietas: *Umweltinstitut München/Komisija* (T-712/18); *Bronckers/Komisija* (T-746/18); *Bonnafous/Komisija* (T-646/18); *TUIfly/Komisija* (T-619/18); *Compañia de Tranvías de la Coruña/Komisija* (T-485/18); *RATP/Komisija* (T-422/18); *RATP/Komisija* (T-250/18); *Bruel/Komisija* (T-202/18); *Batchelor/Komisija* (T-85/18); *Planet/Komisija* (T-29/18); *Pesticide Action Network Europe (PAN Europe)/Eiropas Komisija* (T-25/18).
[162] Lietas: *Pint/Komisija un Ungārija* (C-770/18 P) (apelācija Vispārējās tiesas lietā T – 634 / 17); *ClientEarth/Komisija* (C-612/18 P) (apelācija Vispārējās tiesas lietā T - 644/ 16); *Verein Deutsche Sprache eV/Eiropas Komisija* (C-440/18 P) (apelācija Vispārējās tiesas lietā T-468/16); *Rogesa/Komisija* (C-568/18 P) (apelācija Vispārējās tiesas lietā T-643/13); *Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych/Komisija* (C-560/18 P) (apelācija Vispārējās tiesas lietā T-514/15).

SECINĀJUMI

Tiesības piekļūt dokumentiem pēc pieprasījuma, kā tas ir norādīts Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, Eiropas Savienības līgumos un Regulā (EK) Nr. 1049/2001, 2018. gadā joprojām bija nozīmīgs aspekts, kuru Eiropas Komisija ņēma vērā, pildot savu apņemšanos nodrošināt pārredzamību.

Tas, ka ļoti maz tās šajā jomā pieņemto lēmumu tika pārsūdzēti un atcelti ar tiesas spriedumu, šķietami apliecina, ka Eiropas Komisija kopumā nodrošina pienācīgu līdzsvaru starp tiesībām uz piekļuvi un citām publiskām vai privātām interesēm, kuras aizsargā Regulā (EK) Nr. 1049/2001 paredzētie izņēmumi.

Eiropas Komisija joprojām ir tā ES iestāde, kas apstrādā pārliecinoši lielāko skaitu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1049/2001 iesniegto pieprasījumu par piekļuvi dokumentiem. 2018. gadā tika sasniegts visu laiku lielākais pieprasījumu skaits kopš regulas stāšanās spēkā 2001. gadā — pavisam saņemti 6912 sākotnējie pieteikumi. Lielākā daļa šo pieteikumu attiecās uz dokumentu kopumu, ja ne veselām lietām.

No vienas puses, šāds pieteikumu skaita un to sarežģītības pieaugums iestādei ir licis saskarties ar aizvien grūtāku problēmu — kā saskaņot pārredzamības principu ar līdzsvarotu un efektīvu politikas veidošanu.

No otras puses, tas nepārprotami ir padarījis sabiedrībai pieejamu lielu skaitu dokumentu, ievērojot dažus izņēmumus. Šie publiskotie dokumenti ir papildinājuši ievērojamo informācijas un dokumentu klāstu, kas jau ir pieejami Eiropas Komisijas tīmekļa vietnē, pateicoties iestādes politikai, kas paredz pastāvīgi paplašināt proaktīvo publicēšanu, un tās noteiktajai apņēmībai garantēt pārredzamību.

Eiropas Komisija atzinīgi vērtē šo augošo plašākas sabiedrības interesi, ko radījusi tās darbība, un nepārtraukti īsteno jaunas iniciatīvas, kuru mērķis ir proaktīvi attīstīt pārredzamību tās lēmumu pieņemšanas procesos.

2018. gadā to citstarp ilustrēja jaunā Eiropas Komisijas locekļu rīcības kodeksa un Personas datu aizsardzības regulas stāšanās spēkā, kā arī sensitīvo *Brexit* sarunu satvara nepieredzētais pārredzamības līmenis.

Visbeidzot, bet tāpēc ne mazāk svarīgi, 2018. gadā Eiropas Komisija arvien vairāk sāka saskarties ar jaunu vispārēju pārredzamības apdraudējumu — tiešsaistes dezinformāciju. Dezinformācija ir pārredzamības pretstats. Tādēļ iestāde iesaistīja visas ieinteresētās personas, lai definētu skaidru, visaptverošu un plašu rīcības plānu[163] cīņai pret tās izplatīšanos un ietekmi Eiropā, lai nodrošinātu Eiropas vērtību un demokrātisko sistēmu aizsardzību.

[163] Kopīgais paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Rīcības plāns dezinformācijas apkarošanai", JOIN(2018) 36, 2018. gada 5. decembris, pieejams tīmekļa vietnē https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/action-plan-against-disinformation.